

OBČINA MISLINJA OBČINSKI SVET

1. TOČKA DNEVNEGA REDA

Obrazložitev in sklepanje o predlogu Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Mislinja (prva obravnava)

Poročevalec: Srečko Štajnbaher, vodja Zavoda za varstvo kulturne dediščine, OE Maribor

Gradivo:

- ▶ Predlog Odloka z obrazložitvijo.

OBČINA MISLINJA Šolska cesta 34, 2382 Mislinja, Slovenija,
tel: +386 (02)88-57-342 <http://www.mislinja.si>; e-mail: obcina@mislinja.si
OBČINSKA UPRAVA

Številka : 621-1/2021

Datum : 6.12.2021

OBČINSKEMU SVETU MISLINJA
gradivo za 24. sejo občinskega sveta

Predlog sklepa z obrazložitvijo k točki 1.

ZADEVA:	Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Mislinja
PRAVNA PODLAGA:	12. in 13. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) in 17. člen Statuta Občine Mislinja (Uradni list RS št. 63/2010 in Uradno glasilo slovenskih občin, št. 5/12, 27/16, 61/16)
PRIPRAVLJALCI	Občinska uprava
POROČEVALEC:	Srečko Štajnbaher, Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE Maribor
PREDLAGATELJ:	Bojan Borovnik, župan Občine Mislinja
PREDLOG SKLEPA :	Občinski svet občine Mislinja sprejme sklep, da je predlog Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Mislinja, primeren za nadaljnjo obravnavo.

OBRAZLOŽITEV:

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Služba za kulturno dediščino, Območna enota Maribor je pripravil strokovne podlage za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena za Občino Mislinja. Strokovne podlage za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena v Občini Mislinja v svoji vsebini zajemajo arheološke spomenike, stavbe, parke in vrtove, spominske objekte in kraj, ter druge objekte ali naprave. Občina Mislinja je strokovne podlage javno razgrnila od 27.9.2021 do vključno 26.10.2021 in opravila javno razpravo dne 13.10.2021. V času javne razgrnitve in na javni razpravi je lahko javnost podala mnenja s predlogi in pripombami na razgrnjeno gradivo. Do mnenj se je opredelil pristojni Zavod za kulturno dediščino.

Predlagatelj:
Župan Občine Mislinja
Bojan Borovnik, mag. posl. ved, l.r.

Na podlagi 12. in 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) in 17. člena Statuta Občine Mislinja (Uradni list RS št. 63/2010 in Uradno glasilo slovenskih občin, št. 5/12, 27/16, 61/16) ter Strokovnih podlag za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena za občino Mislinja, ki jih je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Maribor, je Občinski svet Občine Mislinja na ____ . redni seji dne _____ sprejel

O D L O K

o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Mislinja

1. člen

S tem odlokom Občina Mislinja (v nadaljevanju: občina) razglša kulturne spomenike lokalnega pomena na območju občine Mislinja.

2. člen

Namen odloka je, da se ohranijo kulturne, zgodovinske, arheološke, urbanistične, etnološke in umetnostnozgodovinske vrednote ter zagotovi njihov nadaljnji obstoj v občini.

3. člen

Odlok vsebuje naslednja določila o kulturnih spomenikih, ki jih povzema iz strokovnih podlag zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Maribor, in sicer:

- identifikacijo spomenika, ki zajema evidenčno številko dediščine (v nadaljevanju: EŠD), ime enote in natančno lokacijo,
- opis lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev spomenika,
- vplivno območje, pri čemer so upoštevane zgodovinske, funkcionalne in vizualne lastnosti ter pomen spomenika,
- merilo, v katerem so vrisane meje območij kulturnih spomenikov in njihovih vplivnih območij na digitalnem in preglednem katastrskem načrtu.

4. člen

Kulturno dediščino predstavljajo območja in kompleksi, grajeni ali drugače oblikovani objekti, predmeti ali skupine predmetov oziroma ohranjena materialna dela kot rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, katerih varstvo je zaradi njihovega zgodovinskega, kulturnega in civilizacijskega pomena v javnem interesu. Dediščina, katere značilnosti so po strokovnih merilih posebnega pomena za ožje in širše lokalno okolje, lahko dobi status spomenika lokalnega pomena.

Spomeniki so posamezni premični in nepremični predmeti, njihove zbirke, stavbe, naselja ali njihovi deli ter območja. Po svojih lastnostih so predvsem:

- **arheološka najdišča** so originalni kraji deponiranja arheoloških ostalin, to je stvari in vsakršnih sledov človekovega delovanja iz preteklih obdobij, ki so identificirani z ustreznimi strokovnimi postopki;
- **stavbe** so eno- ali večprostorni grajeni objekti s streho. So odraz in primer stopenj gospodarskega, kulturnega, socialnega, političnega, tehnološkega in verskega razvoja. Ločimo gospodarsko/proizvodne, javne, poslovne in stanovanjske stavbe, ki spadajo v okvir profanih stavb, ter sakralne stavbe, ki so v osnovi namenjene bogoslužju;
- **parki in vrtovi** so deli odprtega prostora, oblikovani v razmerju med grajenimi ali oblikovanimi objekti, rastlinjem, vodo in reliefom. V to vrst sodijo tudi drevoredi, alpinetumi, gaji, rozariji, skalnjaki, zeliščni vrtovi in druge vrtoarhitekturne ureditve (ureditve javnih prostorov);
- **stavbe s parki in vrtovi** so enovite celote oblikovanega odprtega prostora in grajenih objektov. Ločimo profane stavbe s parki ali z vrtovi (dvorec s parkom ali z vrtom, grad s parkom ali z vrtom, zdravilišče) in sakralne stavbe s parki ali z vrtovi;

– **spominski objekti ali kraji** so grajeni ali oblikovani objekti in prostori izražanja spoštovanja ter spominjanja na neko osebo, dejavnost, dejstvo, dogodek. Ločimo domove pomembnih osebnosti, znamenja, objekte in kraje mrtvih, kraje zgodovinskih dogodkov, preproste vojaške objekte, kraje spominjanja na človeško poselitev ali dejavnost;

– **drugi objekti in naprave** so grajeni objekti ali večji predmeti iz več sestavljenih delov in služijo tistim človeškim potrebam, ki niso bivanje ali opravljanje dejavnosti v stavbi. So odraz in primer stopenj gospodarskega, kulturnega, političnega in tehnološkega razvoja. Ločimo delovne naprave, industrijske/gospodarske objekte, kulturne in vadbene objekte, objekte transportne infrastrukture, objekte urbane opreme, signalne ter merilne naprave in objekte ter zidove in jarke;

– **naselja in njihovi deli** so prostori trajne človeške poselitve, združujejo bivališča z javnimi objekti, prostori in funkcijami. Obsegajo podeželska (zaselek, vas), trška in mestna naselja, njihove dele (trg, četrt, kolonija, ulica) ter druga območja poselitve skupaj s pripadajočimi zemljišči;

– **kulturna krajina** je del odrtega prostora z naravnimi in grajenimi ali oblikovanimi sestavinami, katerega strukturo, razvoj in rabo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnosti. Glede na strukturne značilnosti ločimo kmetijske krajine, poseljene krajine in zgodovinske krajine.

– **ostalo** je zvrst, v katero sodi nepremična kulturna dediščina, ki je ni mogoče uvrstiti v nobeno od naštetih zvrsti.

5. člen

Za kulturne spomenike lokalnega pomena se razglasijo naslednje enote dediščine:

a) Arheološki spomeniki

EŠD	7952
Ime enote	Dovže – Villa rustica v Spodnjih Dovžah
Lokacija	parc. št. 1514, 1515, 1516, južni del 1517, južni del 1523, 1524, 1525, 1526/2 1536 k.o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Na prostranem ravninskem predelu z ledinskim imenom Groblja je ohranjen teren z ostalinami rimskodobnih objektov. Tod je bil okoli leta 1940 najden tudi del rimskega marmornega nagrobnika, posvečenega Atelovdu in njegovi ženi. Nagrobna plošča je danes vzdana v južno steno cerkve v Zgornjih Dovžah. Najdbe gradbenega materiala (ruševine, kamen, opeka) in nagrobnika so datirane v čas druge polovice 1. - 2. stol. n. š. in nakazujejo tukajšnji obstoj podeželske vile rustike s pripadajočim grobiščem. Za natančnejše vrednotenje in zaščito najdišča bi bile potrebne preventivne arheološke raziskave. Najdišče predstavlja arheološki spomenik v prvotni legi in je pomembno zaradi proučevanja tokov in narave rimske provincialne poselitve širšega območja, še posebej pa v odnosu do sosednje vile rustike v Zgornjih Dovžah in njune vezanosti na potek državne rimske ceste Celeia-Virunum v neposredni bližini.
Opis varstvenega režima	Varstveni režim določa: - varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; - zemljišča se ohranjajo v obstoječem stanju, kmetijske površine se obdelujejo s čim plitvejšim oranjem in čim manjšo uporabo kemijskih sredstev (priporočljiva je ekološka kmetijska pridelava), prepovedana je vpeljava novih poljedelskih kultur, ki bi zahtevale globlji poseg v zemljo ali spreminjale konfiguracijo terena;

	- na območju najdišča je prepovedano odkopavati, zasipavati ali drugače posegati v teren, vključno z nasipavanjem in širitvijo deponije lesa; - nepooblaščenim osebam je prepovedano uporabljati iskalce kovin in pobirati arheološke najdbe; - posegi v zemljišče so izjemoma dovoljeni v procesu znanstvenega proučevanja in/ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa, v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno arheološko raziskavo s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; - v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja.

EŠD	7953
Ime enote	Dovže – Villa rustica v Zgornjih Dovžah
Lokacija	zah.del parc.št.1770/1, 1770/2, 1772/1, 1772/4, severni del 1774/1, 1775/3, 1775/2, 1776/2, del 1777/4, 1777/3, 1778, 1779/3, 1779/4, 1779/5, 1779/6 k.o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Na ravninskem predelu je ohranjen in deloma že raziskan teren z ostalinami rimskodobnih objektov, pripadajočih podeželski vili rustiki. Tod je bil leta 1835 najden tudi del rimskega marmornega nagrobnika (CIL III 5105), posvečenega Vibenu in njegovi družini. Nagrobna plošča je bila leta 1859 vzdana v južno steno zvonika cerkve v Šentilju pod Turjakom. Tekom sistematičnih in priložnostnih arheoloških raziskav (v letih 1909, 1992-1993, 1999-2002, 2017, 2018) so bili odkriti temelji reprezentančnega oziroma stanovanjskega objekta (členjen zidan objekt s hipokavstom in opečno kritino) ter deli gospodarskih objektov in ograd, ki so na podlagi drobnih najdb datirani v obdobje med 1. in 3. st. n. š. Celota kompleksa vile rustike po obsegu in sestavi še danes ni zamejena in podrobneje poznana. Za natančnejše vrednotenje in zaščito najdišča bi bile potrebne preventivne (predvsem geofizikalne) arheološke raziskave. Najdišče predstavlja arheološki spomenik v prvotni legi in je pomembno zaradi proučevanja tokov in narave rimske provincialne poselitve širšega območja, še posebej pa v odnosu do sosednje vile rustike v Spodnjih Dovžah in njune vezanosti na potek državne rimske ceste Celeia-Virunum v neposredni bližini.
Opis varstvenega režima	Varstveni režim določa: - varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; - zemljišča se ohranjajo v obstoječem stanju, kmetijske površine se obdelujejo s čim plitvejšim oranjem in čim manjšo uporabo kemijskih sredstev (priporočljiva je ekološka kmetijska pridelava), prepovedana je vpeljava novih poljedelskih kultur, ki bi zahtevale globlji poseg v zemljo ali spreminjale konfiguracijo terena; - na območju najdišča je prepovedano odkopavati, zasipavati ali drugače posegati v teren: - nepooblaščenim osebam je prepovedano uporabljati iskalce kovin in pobirati arheološke najdbe; - posegi v zemljišče so izjemoma dovoljeni v procesu znanstvenega proučevanja in/ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa, v

	takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno arheološko raziskavo s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; - v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja..

EŠD	7956
Ime enote	Završe – Arheološko območje jama Huda Luknja
Lokacija	parc. št. 1450/6 (vhod) k.o. Kozjak
Utemeljitev razglasitve	V soteski Huda luknja, zahodno ob nekdanji železniški progi nad cesto Mislinja – Velenje, se odpira naravna kraška jama, kjer so bile odkrite kosti jamskega medveda in nekaj doslej časovno neopredeljenih drobnih arheoloških najdb. V vhodnem delu jame so pri gradnji poti našli bronast novc rimskega cesarja Antonina Pia (vladal med leti 138-161). Jama predstavlja naravni in arheološki spomenik v prvotni legi, istočasno pa je tudi pomemben zgodovinski in krajinski element. Za natančnejše vrednotenje najdišča bi bile potrebne sistematične arheološke raziskave. Najdišče je pomembno zaradi velike redkosti tovrstnih najdišč na območju severovzhodne Slovenije, še posebej pa za razumevanje njegove rabe in poselitve v kontekstu obeh bližjih jamskih najdišč Špehovka in Pilanca
Opis varstvenega režima	Varstveni režim določa: - varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; - zemljišča se ohranjajo v obstoječem stanju, ohranja se vsebinski in prostorski kontekst najdišča; - na območju najdišča je prepovedano odkopavati, zasipavati ali drugače posegati v teren; - nepooblaščenim osebam je prepovedano uporabljati iskalce kovin in pobirati arheološke najdbe; - v zemljišča se posega le izjemoma in sicer v procesu znanstvenega proučevanja in/ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa, v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno arheološko raziskavo s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; - v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja.

EŠD	7957
Ime enote	Završe – Arheološko območje jama Pilanca
Lokacija	parc. št. 861/1 (vhod) k.o. Šentvid nad Valdekom
Utemeljitev razglasitve	Na pobočju Tisnika nad sotesko Huda luknja je naravna kraška jama, kjer so bile doslej odkrite kosti jamskega medveda, nekaj odlomkov rimske lončenine in rimska okrasna sponka (fibula) iz 2. stoletja. Jama predstavlja naravni in arheološki spomenik v prvotni legi. Za natančnejše vrednotenje najdišča bi bile potrebne sistematične arheološke raziskave. Najdišče je pomembno zaradi velike redkosti tovrstnih najdišč na območju severovzhodne Slovenije, še posebej pa za razumevanje njegove

	rabe in poselitve v kontekstu obeh bližjih jamskih najdišč Špehovka in Huda Luknja.
Opis varstvenega režima	Varstveni režim določa: - varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; - zemljišča se ohranjajo v obstoječem stanju, ohranja se vsebinski in prostorski kontekst najdišča; - na območju najdišča je prepovedano odkopavati, zasipavati ali drugače posegati v teren; - nepooblaščenim osebam je prepovedano uporabljati iskalce kovin in pobirati arheološke najdbe; - v zemljišča se posega le izjemoma in sicer v procesu znanstvenega proučevanja in/ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa, v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno arheološko raziskavo s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; - v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja.

EŠD	888
Ime enote	Završe – Arheološko območje jama Špehovka
Lokacija	parc. št. 861/1 (vhod) k.o. Šentvid nad Valdekom
Utemeljitev razglasitve	Na pobočju Tisnika nad sotesko Huda luknja, 80 m nad dolinskim dnem reke Pake, je jama z vhodom v 60 m dolg in 3-4 m širok podzemni prostor. Arheološke raziskave med leti 1935-37, 1957 in 1990 so potrdile večplastno mlajše paleolitsko lovsko postajo in brlog jamskega medveda z izredno ohranjenimi medvedjimi obrusi. Med arheološkimi najdbami izstopajo predvsem kamniti in koščeni predmeti (orodja, kopja, harpune). Raziskave so nakazale dve ločeni poselitveni mesti - pri vhodu in znotraj jame. Jama predstavlja naravni in arheološki spomenik v prvotni legi. Najdišče je zelo pomembno zaradi redkosti tovrstnih najdišč iz obdobja zadnje (würmske) poledenitve na območju Slovenije, še dodatno pa za proučevanje konteksta obeh bližjih jamskih najdišč Pilanca in Huda Luknja.
Opis varstvenega režima	Varstveni režim določa: - varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; - zemljišča se ohranjajo v obstoječem stanju, ohranja se vsebinski in prostorski kontekst najdišča; - na območju najdišča je prepovedano odkopavati, zasipavati ali drugače posegati v teren; - nepooblaščenim osebam je prepovedano uporabljati iskalce kovin in pobirati arheološke najdbe; - v zemljišča se posega le izjemoma in sicer v procesu znanstvenega proučevanja in/ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa, v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno arheološko raziskavo s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo;

	- v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja.

b) Stavbe

EŠD	3018
Ime enote	Dovže – Cerkev Sv. Urha
Lokacija	parc.št. 1399/5, 1399/15, k.o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Cerkev sv. Urha stoji na dominantni lokaciji v središču vasi. S še delno v južni steni ohranjenimi romanskimi odprtini sodi med tipične koroške srednjeveške cerkvice, značilne za ta del Mislinjske doline. Prvotna romanska cerkvica iz prve polovice 13. stoletja, je šentiljska podružnica (Šentilj pod Turjakom c. sv. Ilja), njena datacija pa se navezuje na prvo omembo kraja Dovže (1318). Cerkev je bila kasneje gotizirana, v 17. oziroma v 18. stoletju pa temeljito barokizirana. Zadnje prezidave so bile izvedene v 19. stoletju. Takrat (1861) je bil prizidan sedanji zvonik, ki je nadomestil prejšnji strešni jezdec. Kamnito (skrilj) kritino je ob zadnji prenovi nadomestila neprimerna opečna kritina V tlorisu cerkev sestoji iz pravokotne ladje s fasadnim zvonikom in 3/8 sklenjenega enako visokega prezbiterija z zakristijo ob južni steni. Južno steno ladje členita romanski in eno šilastoločno gotsko okno, ki so bile neprimerno obnovljene, severno pa baročna odprtina. Ob vratih v južni steni ladje je vzidan del rimskega nagrobnika (posvečen Atelovdu in njegovi ženi; najden na območju ville rustice v Spodnjih Dovžah). Vogali prezbiterija, ki ga osvetljujejo baročni lunetni okni, poudarjajo dekorativni »šivani robovi«. Fasada cerkvene ladje je preprosta. Ob polkrožnem zidanem portalu, umeščinem v rahlo izstopajoč zvonik, sta v ometu nakazani polkrožni niši, vrh katerih sta v fasado poglobljena križa. Fasade zvonika v zgornjem delu predirajo polkrožna okna. Ladja je ravnostropna, obok prezbiterija, ki sloni na stopnjevanih pilastrih, povezanih s profilirano gredo, pa je banjast. Med obočnimi oprogami so dekorativni okvirji. Na zahodu je pevski kor, ki ga podpirata toskanska stebra. Nekoč polno zidano in poslikano ograjo kora so zamenjali z železno. V rokokojski maniri oblikovani glavni in stranska oltarja so bili odstranjeni zagotovo po letu 1972, kar velja tudi za originalen kamniti tlak in dekorativno poslikavo, ki krasila celotno cerkev. Od opreme so ohranjeni le posamezni kipi, ki visijo v prezbiteriju in na stenah ladje. Gre za poljudna baročna kiparska dela. Cerkev s svojo lego, nepozidanim prostorom na severni in zahodni strani in kužnim, baročnim znamenjem v neposredni bližini predstavlja prostorski akcent vasi.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; izjemoma je

	- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje ter spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta; -pojavnost in oblikovanost zunanjščine (kot členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, stavbno pohištvo z obstoječim okovjem, barva fasad z detajli; -prepoved vseh posegov brez soglasja pristojne službe v zaščitene arhitekturne detajle: kamniti arhitekturni členi (kot npr. kamniti portali, gotska in romanska okna, obočne sheme v prezbiteriju, i.t.d.), oprema (oltarji, orgle, i.t.d.), rimski nagrobnik in morebitne predhodno še ohranjene plasti ometov in poslikav v notranjščini, ter barve ostenja z detajli; -pri posegih za saniranje ali izboljšanje varovanih vrednot spomenika je možno posegati pod obstoječo hodno površino oziroma v zemeljske plasti z arheološkimi ostalinami ob zagotovitvi predhodne arheološke raziskave; - na spomenik in v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov in dostopnosti javnosti v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitete ter ne moti v njem odvijajoče dejavnosti.
Opis vplivnega območja spomenika	parc.št. *144, *310, 1367/1, 1367/2, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372/1, 1372/2, 1372/3, 1399/3, 1399/4, 1399/6, 1399/16, 1399/17, 1400/1, 1400/2, 1400/3, 1402/3, 1402/7, 1402/8, 1403/2, 1697/1, 1697/4, 1700, 1701, 1702/5, 1702/7, 1794/6, vzhodni del 1795, zahodni del 1796/1, k.o. Šentilj pod Turjakom
Opis varstvenega režima za vplivno območje	Za spomenik velja varstveni režim za vplivno območje, ki določa: -ohranjanje prostorske integritete, pričevalnosti in dominantnosti spomenika, -ohranjanje tradicionalne rabe, prostorskih razmerij, značilnih vedut in pogledov, -prepoved posegov, ki imajo negativen vpliv na pojavnost in značaj spomenika v prostoru ali na njegovo materialno substanco, -preprečevanje sajenja neavtohtonih dreves in grmovnic in drugih ureditev, ki niso v skladu z značajem spomenika in prostora.

EŠD	2949
Ime enote	Gornji Dolič – Cerkev sv. Florijana
Lokacija	parc.št. *1 k.o. Gornji Dolič
Utemeljitev razglasitve	Cerkev sv. Florijana stoji na dominantni lokaciji, na griču sredi vasi. Kot podružnična kapela vikariata Šentvid nad Valdekom se prvič omenja že leta 1490. Večkrat je bila povečana. Najstarejši del cerkve je ladja iz 17. stoletja, ki sta ji bili v prvi polovici 18. stoletja prizidani kapeli. Leta 1805 je bil na zahodu prizidan zvonik, leta 1810 oziroma 1820 pa sta bili obokana ladja in vzdana pevska empore ter sočasno z njo prizidana oba pritlična zvonikova dozidka. Leta 1827 je bila prizidana zakristija z oratorijem, leta 1856 preobokan prezbiterij, nato pa so leta 1889 preobokali še severno kapelo. Zadnji večji gradbeni posegi so se vršili leta 1914, ko so podrli prejšnji prezbiterij z zakristijo. Ob tem so podaljšali ladjo proti vzhodu in zgradili nov

	triosminsko sklenjen prezbitarij, h kateremu so prizidali zakristijo z oratorijem. Tlorisno zasnovano cerkev sestavljajo zvonik s čebulasto streho, ladjo z dvema stranskima tristrano zaključenima kapelama in dvema pravokotnima kapelama proti vzhodu, tristrano zaključen prezbitarij. Cerkev je krita s skrilijem, streha zvonika in kapel pa je pločevinasta. Notranjščina cerkve je obokana in členjena s slopi in pilastri. Fasade zvonika so pilastrsko členjene, nadstropja ločujejo horizontalni pasovi. Zgornje nadstropje zvonika predirajo polkrožno sklenjena okna, nad katerimi so mehanske ure, v pritličju pa vodi v zvonico polkrožno sklenjena odprtina. Fasade ladje, vključno s fasadama novejših kapel na vzhodni strani starejših, so preproste, nečlenjene, prav tako fasade prezbitarija; tako ladjo kot prezbitarij predirajo visoka polkrožno sklenjena okna. Bogatejše so fasade južne kapele, ki jih krasi grafitna pilastrska poslikava. Na jugozahodni stranici kapele je naslikana sončna ura. Celotna fasada je bila obnovljena na osnovi sondažnih raziskav leta 1999. Iste leta je bila vzpostavljena tudi nova, kamnita kritina (škričlj). Notranjščino ladje členijo slopi, ki delijo ladjo v pole, nad katerimi se pnehje češke kape. Arhitekturno enaki sta obe bočni pravokotni kapeli na vzhodu, ki učinkujeta kot transept in prezbitarij. Obe baročni kapeli členijo pilastri z gredo, pokriva pa ju banjast obok s sosvodnicami, zaključuje pa tristrani sklep. Na zahodu na masivnih v tlorisu kvadratnih slopih sloni pevski kor, katerega podaljšek z ograjo je lesen. Cerkevni tlak je v ladji kamnit, v novejših prizidkih pa šamoten. Vsa cerkvena oprema je iz 19. stoletja. Neoromanski veliki oltar s kipi sv. Florijana, sv. Petra in sv. Pavla je iz leta 1896. Iz druge polovice 19. stoletja sta tudi oba historična stranska oltarja v novejših bočnih kapelah. V starejših kapelah pa so v baročni maniri narejeni spovednici, postaje križevega pota in v severni še leseni nastavek krstilnika. Kipa sv. Ane in sv. Jožefa na konzolah v ladji sta delo Ivana Cesarja. Njegova sta verjetno tudi kipa Srca Marijinega in Srca Jezusovega. Ograjo prižnice iz prve polovice 19. stoletja, izdelane v baročni maniri, krasijo reliefi. Na koru so Brandlove orgle z neoromansko orgelsko omaro iz leta 1900. Cerkev sv. Florijana je izrazit vedutni akcent. S svojo neposredno okolico, katerega sestavni del so Bricmanova in Florijanova kapelica ter župnišče, tvori kvalitetno ambientalno celoto.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; izjemoma je - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvorne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje ter spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovano, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta; -pojavnost in oblikovanost zunanjščine (kot členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kamnite kritine (škričlj), stavbno pohišstvo z obstoječim okovjem, barvo fasad z detajli; -prepoved vseh posegov brez soglasja pristojne službe v zaščitene arhitekturne detajle: kamniti arhitekturni členi (kot npr. portali, okna, obočne sheme v ladji, prezbitariju in stranskih kapelah, konzole i.t.d.),

	poslikavo zunanjščine (arhitekturno poslikavo in sgrafitno poslikavo južne kapele), opremo (baročni oltarji, orgle, i.t.d.) in morebitne predhodno še ohranjene plasti ometov in poslikav v notranjščini; -pri posegih za saniranje ali izboljšanje varovanih vrednot spomenika je možno posegati pod obstoječo hodno površino oziroma v zemeljske plasti z arheološkimi ostalinami ob zagotovitvi predhodne arheološke raziskave; - na spomenik in v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščitnih elementov in dostopnosti javnosti v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitet ter ne moti v njem odvijajoče dejavnosti.
Opis vplivnega območja spomenika	parc.št. *4, 2/1, 2/2, 2/3, 3/1, 3/6, 3/7, 3/8, 3/9, 3/10, 6, 7, 33/9, 33/10, 744/2, 744/3, 744/4, 744/5, 744/7, 767/8 k.o. Gornji Dolič
Opis varstvenega režima za vplivno območje	Za spomenik velja varstveni režim za vplivno območje, ki določa: -ohranjanje prostorske integritete, pričevalnosti in dominantnosti spomenika, -ohranjanje tradicionalne rabe, prostorskih razmerij, značilnih vedut in pogledov, -prepoved posegov, ki imajo negativen vpliv na pojavnost in značaj spomenika v prostoru ali na njegovo materialno substanco, -preprečevanje sajenja neavtohtonih dreves in grmovnic in drugih ureditev, ki niso v skladu z značajem spomenika in prostora.

EŠD	151
Ime enote	Gornji Dolič – Domačija Hof
Lokacija	zahodni del parc.št: *17/1, *102, 140/2, 140/3, vzhodni del 742 k.o. Gornji Dolič; Gornji Dolič 48
Utemeljitev razglasitve	Velika kmečka domačija se nahaja na izpostavljeni legi razloženega naselja, ob cesti Mislinja –Vitanje. Od tradicionalnih stavb so se ohranile: nadstropna kmečka hiša, lesena gospodarska stavba z dvema klasičnima prešama, obsežen kozolec toplar ter kapelica. Drugi tradicionalni gospodarski objekti so predelani in dograjeni. Zelenjavni vrt obdaja kvalitetna kovana ograja. Čeprav so se pomembne gradbene spremembe na domačiji pričele že proti koncu 19. stoletja, je stanovanjska hiša današnje podobe dobila okoli leta 1924. Mogočna, zidana in podkletena stavba je bila zgrajena po vzoru bližnjih trških in meščanskih hiš. Ima ohranjen osnovni tloris in originalno stavbno pohištvo z začetka 20. stoletja. Zunanjščino označujeta osrednja rizalita vizualno izpostavljenih fasad, likovno oblikovane okenske obrobe in šivani robovi. Nad kamnitim, pravokotnim vhodnim portalom, s kvalitetnimi lesenimi vratnicami, sloni na dekorativno oblikovanih betonskih konzolah manjši balkon s kovano ograjo. Streha je dvokapnica, na novo prekrita z opeko. Pet okenski kozolec toplar je bil zgrajen leta 1934. Ima tesano, ambiciozno oblikovano tramovno konstrukcijo in dekorativno poudarjene arhitekturne elemente. Leta 2000 je bil v celoti obnovljen. Iz istega obdobja sta verjetno tudi obe klasični preši, ki se nahajata v leseni zgradbi ob hiši. Zidana kmečka kapelica zaprtega tipa, s kipom Marije in fresko božjega groba, nosi letnico 1892. Leta 2012 je bila obnovljena in na novo poslikana.

	Kompleks domačijskih stavb ima v pokrajini pomemben arhitekturno prostorski akcent. Predstavlja zgodovinski dokument načina življenja ter gradbenih in gospodarskih dosežkov premožne kmetije.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa varovanje vseh zgodovinskih, kulturnih, etnoloških, krajinskih, arhitekturnih, likovnih in drugih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti: - tlorisna in višinska zasnova objektov (gabariti), - gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova, - oblikovanost zunanjsčine (členitev fasad, oblika in naklon strešin, izvirna kritina, fasadni detajli, originalne barve, leseni konstrukcijski in dekorativni elementi), - funkcionalna zasnova notranjščin in pripadajočega zunanjega prostora, - originalno stavbno pohištvo in oprema, - likovni in dekorativni detajli notranjščine in zunanjsčine - komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico, - pojavnost in vedute - spodbujanje trajnostne uporabe spomenika, to je uporabe spomenika na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njegove kulturne lastnosti, - spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in druge pomene spomenika, - ohranjanje lastnosti in družbenega pomena spomenika ter njegove materialne substance, - ohranjanje »varovanih sestavin spomenika« - dovoljeni so posegi v spomenik, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njegove varovane vrednote, - dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev spomenika ob spoštovanju njegove posebne narave in družbenega pomena

EŠD	8028
Ime enote	Gornji Dolič – Pri Tomažu
Lokacija	parc. št. *196/3, 974/3, 974/4 k.o. Mislinja; Gornji Dolič 25
Utemeljitev razglasitve	Kompleks »pri Tomažu« se nahaja ob križišču poti, pod cerkvijo sv. Florijana v Gornjem Doliču. Sestavljata ga nadstropna stanovanjska hiša in mogočno gospodarsko poslopje, medtem ko je nekdanja stavba žage predelana za stanovanjsko namembnost. Pojavnost obeh stavb nam govori o pomembnosti nekdanjega veleposestva v lokalnem okolju. Nadstropna, delno podkletena stanovanjska hiša je bila zgrajena leta 1884, kar razkriva letnica na kamnitem portalu. Pokriva jo opečna dvokapna streha. Tlorisno je oblikovana v L, pri čemer L prizidek predstavlja poslovni del objekta, s skladišči za nekdanjo trgovino. Glavno fasado oblikuje izrazit osrednji rizalit, šivani vogali, profilirana podstrešni in mejni zidec ter izrazite okenske obrobe. Ohranjene so originalne vhodne vratnice, medtem ko je okensko pohištvo že zamenjano in spremenjeno. Notranjščina hiše je ohranila osnovno tlorisno zasnovo in primarne komunikacije.

	Zidano gospodarsko poslopje ima kapasto obokani hlev, del glavne fasade je izveden v lesenem kozolčnem tipu. Zunanjščino poudarjajo profilirani opečni detajli, obe čelni fasadi senika pa odpirajo izrazite opečna mreže različnih motivov. Leta 2011 je bila zunanjščina poslopja obnovljena. Oba objekta je v zadnji četrtini 19. stoletja dal zgraditi veleposestnik in trgovec Aleš Jastrobnik. Izražata njegov dominanten status ter sta danes kvaliteten poudarek vaškega jedra in župnijskega središča.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa varovanje vseh zgodovinskih, kulturnih, etnoloških, krajinskih, arhitekturnih, likovnih in drugih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti: - tlorisna in višinska zasnova stavb (gabariti), - gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova, - oblikovanost zunanjščine (izvirna členitev fasad, oblika in naklon strešin, izvirna kritina, fasadni detajli, originalne barve), - funkcionalna zasnova notranjščine in pripadajočega zunanjega prostora, - originalno stavbno pohištvo in notranja oprema, - likovni in dekorativni detajli notranjščine in zunanjščine - komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico, - pojavnost in vedute - spodbujanje trajnostne uporabe spomenika, to je uporabe spomenika na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njegove kulturne lastnosti, - spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in druge pomene spomenika, - ohranjanje lastnosti in družbenega pomena spomenika ter njegove materialne substance, - ohranjanje »varovanih sestavin spomenika« ter obnova pomembnih spomeniških lastnosti (okensko pohištvo), - dovoljeni so posegi v spomenik, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njegove varovane vrednote, - dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev spomenika ob spoštovanju njegove posebne narave in družbenega pomena

EŠD	7963
Ime enote	Gornji Dolič – Razvaline gradu Valdek
Lokacija	parc.št. *29, 360, 361, 362 k.o. Gornji Dolič
Utemeljitev razglasitve	Grad je v srednjeveških virih kot castrum Waldech prvič omenjen v listini oglejskega patriarha Bertolda Andeškega iz časa med letoma 1218 in 1251. Njegova lokacija na vzpetini je bila skrbno izbrana in z nje je bil mogoč nadzor prehoda iz Mislinjske v Šaleško dolino ter ceste proti Vitanju in Celjski kotlini. Najverjetneje je grad nastal v drugi polovici 12. stoletja na pobudo grofov Andeških. Leta 1228 je prešel v last oglejskega patriarhata, v njem pa so prebivali vitezi Valdeški. Leta 1322 so Valdeški grad kot oglejski fevd prodali Konradu iz Aufensteina. Aufensteinski nakup Valdeka je sodil v

	proces zaokroževanja posesti te plemiške rodbine na jugovzhodnem Koroškem. Aufensteini so grad zaupali gradiščanom, ki so se imenovali po Valdeku. Leta 1361 je Konrad Aufensteinski grad vrnil oglejskemu patriarhu, ta pa ga je v fevd podelil Habsburžanom. Za deželnoknežji grad so skrbeli oskrbniki. Leta 1587 je grad kupil Viljem Leysser. Pozneje so bili med njegovimi lastniki še Andrej Freyburger, Janez Ludvik pl. Sauer, Andrej pl. Sichte, Oton pl. Teufenbach in nazadnje, od leta 1722, baroni Kulmer, ki so ga opustili. Ostale so razvaline, ki jih sedaj prerašča gozd. Čeprav je srednjeveška grajska zasnova zelo razvaljena, je še vedno mogoče razbrati njene osnovne arhitekturne značilnosti. Vrh vzpetine je bila postavljena visoka trdna romanska grajska hiša v obliki velikega stolpa na približno pravokotni talni ploskvi z rahlo klinasto izoblikovanima krajšima stranicama. Masivno zidovje je bilo zgrajeno iz konglomeratnih klesanih klad. Struktura zidovja, ki deloma še sega do višine nekdanjega drugega nadstropja, je še dobro razpoznavna in pomembna za proučevanje romanske arhitekture na Slovenskem. Najverjetneje so v 13. ali 14. stoletju romansko visoko trdno hišo na severni in vzhodni strani zavarovali z obrambnim obzidjem, debelim do 2,6 m, in tako ustvarili manjše medzdije oziroma cvinger. V poznem srednjem veku so prvotno romansko visoko trdno hišo dodatno zavarovali s koncentrično potekajočim zunanjim obrambnim obzidjem, ki je bilo na zahodni in južni strani podvojeno, na severni strani pa zamejeno z globokim in širokim obrambnim jarkom. Onkraj jarka je nastalo obzidano predgradje približno trikotne tlorisne oblike s pomožnim poslopjem, od katerega so se ohranili spodnji deli kamnitih zidov. Razvaline so pomembne kot primer postopno raščene srednjeveškega višinskega gradu in še posebno kot primer ene redkih visokih romanskih trdnih grajskih hiš na sedanjem slovenskem ozemlju. Veliko vrednost imajo tudi zaradi dominantne lokacije v bližini križišča pomembnih cest. V prihodnosti bi bilo potrebno posebno pozornost nameniti celovitemu arheološkemu in stavbno-zgodovinskemu dokumentiranju in proučevanju razvalin ter njihovi statični sanaciji z najmanj invazivnimi gradbenimi posegi. Z rednim vzdrževanjem območja nekdanjega gradu bi bilo mogoče zagotoviti boljšo dostopnost in zaznavnost v prostoru, kar bi pripomoglo k njegovi večji prepoznavnosti.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - prepoved vseh posegov v zaščitene arhitekturne detajle in značilno plastovitost gradnje; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvorne tlorisne in konstrukcijske zasnove, lege in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje ter spremeniti oz. dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta, - varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; - zemljišča se ohranjajo v obstoječem stanju, ohranja se vsebinski in prostorski kontekst najdišča;

	- na območju spomenika se z gozdom gospodari na tradicionalni način, prepovedana je gradnja novih gozdnih cest in vlak, prepovedano je izkopavanje panjev in skal, prepovedan je golosek, prepovedan je dostop z motornimi vozili, razen za potrebe tradicionalnega gospodarjenja; - na območju razvalin je prepovedano odkopavati, zasipavati ali drugače posegati v teren; - nepooblaščenim osebam je prepovedano uporabljati iskalce kovin in pobirati arheološke najdbe; - v zemljišča se posega le izjemoma in sicer v procesu znanstvenega proučevanja, v primeru saniranja in vzdrževanja ostalin ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa, v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno arheološko raziskavo s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; - v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalit.

EŠD	2950
Ime enote	Kozjak – Cerkev sv. Mohorja in Fortunata
Lokacija	parc.št. *22 k. o. Kozjak
Utemeljitev razglasitve	Cerkev sv. Mohorja in Fortunata stoji na izpostavljeni planoti Paškega Kozjaka, ki se dviga nad naseljem Dolič. S svojo dominantno lego, gradbeno zgodovino in zlasti s srednjeveško poslikavo notranjega ostenja zvonika, sodi med pomembnejše še ohranjene srednjeveške arhitekture v Slovenskem prostoru. Prvotna majhna poznoromanska enoladijska cerkva iz druge polovice 13. stoletja z vzhodnim kornim zvonikom naj bi sprva služila kot grajska kapela lemberških gospodov, ki so v njeni bližini pozidali grad Irštajn – Hirschenstein. Prvič je neposredno omenjena v vizitacijskih zapisnikih iz druge polovice 17. stoletja, ko je sodila v faro Št. Ilj. Z ustanovitvijo vikariata v Doliču je prešla v upravljanje doliškega župnika, danes pa je podružnična cerkev sv. Florijana Gornjega Doliča. V tlorisu cerkev sestoji iz pravokotne ladje, ožjega in enako visokega prezbiterija z vzhodnim zvonikom ter zakristijo na severni strani. Štiristrano zaključena streha zvonika, prvotno iz škrlja, je danes krita s pločevino, medtem ko preostali del cerkve pokriva dvokapna opečna streha. Prvotni srednjeveški cerkvi so v 19. stoletju dozidali novo večjo ladjo s pritlično zakristijo na severni strani, prvotno srednjeveško ladjo pa so pri tem predelali v prezbiterij. Fasade cerkve so gladke, brez dekoracije. Členijo jih okenske in vratne odprtine ter venčni zidec. Fasade zvonika členijo odprtine, ki so domnevno še ohranjena romanska okna. Ladja, katere steni sta členjeni s pilastri, ima banjast obok s tremi pari sosvodnic in z oprogami. Na zahodu je zidana pevska empora, ki sloni na pravokotnih slopih. Prav tako banjasto obokan prezbiterij na vzhodu je z ladjo povezan s polkrožnim slavalokom. Pritličje zvonika je v celoti poslikano s freskami. Na banjastem oboku so simboli evangelistov, na vzhodni steni Kristus in cerkvena zavetnika, ostale stene pa zapolnjujejo podobe Marije in drugih svetnic in svetnikov. Po Höflerju so freske iz časa okrog 1420-1430 delo goriških delavnic.

	Cerkev ima tri neobaročne oltarje iz 19. stoletja, glavnega in dva stranska ter sočasno leseno prižnico. Izjemnega pomena je bronasti zvon iz 15. stoletja z značilno gotsko podolžno obliko in napisom v gotski frakturi »<i>Marcus – Johannes – Lucas – Matheus</i>«. Cerkev sv. Mohorja in Fortunata z izjemno lego v prostoru sodi med pomembnejše sakralne objekte v Mislinjski dolini. Starost in rast njenega pomena skozi stoletja pa se zrcali v njeni arhitekturi in za ta prostor redki in izjemni srednjeveški poslikavi. Ob tem ima območje cerkve tudi velik arheološki potencial in je še dodatno pomembno za proučevanje organizacije, poselitve in visoko srednjeveške fevdalizacije prostora v povezavi z bližnjimi ruševinami gradu Irštajn.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim , ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; izjemoma je - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvorne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje ter spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta; -pojavnost in oblikovanost zunanjsčine (kot členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, stavbno pohištvo z obstoječim okovjem, barvo fasad z detajli; -prepoved vseh posegov brez soglasja pristojne službe v zaščitene arhitekturne detajle: kamniti arhitekturni členi (kot npr. portali, okna, obočne sheme v ladji, prezbiteriju in kornem zvoniku, konzole i.t.d.), poslikavo zunanjsčine (arhitekturno poslikavo), oprema (baročni oltarji, orgle, i.t.d.), morebitne predhodno še ohranjene plasti ometov in poslikave v notranjsčini, originalen kamniti tlak, ter barvo ostenja z detajli; -prepoved vseh posegov v še ohranjene srednjeveške poslikave v kornem zvoniku, brez predhodnih konservatorsko-restavratorskih raziskav in soglasja pristojne službe; -pri posegih za saniranje ali izboljšanje varovanih vrednot spomenika je možno posegati pod obstoječo hodno površino oziroma v zemeljske plasti z arheološkimi ostalinami ob zagotovitvi predhodne arheološke raziskave; - na spomenik in v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov in dostopnosti javnosti v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitet ter ne moti v njem odvijajoče dejavnosti.
Opis vplivnega območja spomenika	parc. št. *23, *24, 304, 308/6, 311, 312, 313, 314, 315, 318, severni del-319, 325, 330/1, 332, 333, južni del 1406 k.o. Kozjak
Opis varstvenega režima za vplivno območje	Za spomenik velja varstveni režim za vplivno območje, ki določa: -ohranjanje prostorske integritete, pričevalnosti in dominantnosti spomenika, -ohranjanje tradicionalne rabe, prostorskih razmerij, značilnih vedut in pogledov, -prepoved posegov, ki imajo negativen vpliv na pojavnost in značaj spomenika v prostoru ali na njegovo materialno substanco,

	-preprečevanje sajenja neavtohtonih dreves in grmovnic in drugih ureditev, ki niso v skladu z značajem spomenika in prostora.

EŠD	24532
Ime enote	Kozjak – Razvaline gradu Irštajn
Lokacija	parc. št. osrednji del 308/1 k. o. Kozjak
Utemeljitev razglasitve	Grad je bil postavljen na dominantni lokaciji, visokem skalnem hribu Irštanj, nad cerkvijo sv. Mohorja in Fortunata in južno od naselja Srednji Dolič. V arhivskih virih letnico njegovega nastanka, oziroma prve omembe ni zaslediti oziroma so si le te nasprotujoče. Iz še ohranjenih razvalin obodnega dela gradu (z obzidjem obdan obrambni stolp in palacij) pa je po gradnji sodeč zagotovo nastal v 13. stol. Ostanki današnjih razvalin so skromni in ne preveč razsežni. Zid na zahodni strani je edini vidni ostanek zasnove grajskega jedra, ki časovno in tipološko brez arheoloških raziskav ni opredeljiv. Enako velja za ohranjene sledove neke manjše stavbe, morda obrambnega stolpa, postavljenega na najvišji točki. Zidava je plastovita, zgrajena na starodaven način iz lomljencev. Grad je bil opuščen že pred 15. stoletjem (1404 se omenja kot opuščena utrdba). Razvaline so ostanek enega pomembnejših srednjeveških gradov na sedanjem slovenskem ozemlju. Omogočajo preučevanje tako materialnih ostalin, kot srednjeveške (ali celo starejše) organizacije in poselitve širšega območja. Posebno vrednost imajo tudi zaradi neokrnjenega naravnega okolja, v katerega so umeščene. V prihodnosti bi bilo potrebno posebno pozornost nameniti celovitemu arheološkemu in stavbno-zgodovinskemu dokumentiranju in proučevanju razvalin ter njihovi statični sanaciji z najmanj invazivnimi gradbenimi posegi. Z rednim vzdrževanjem območja nekdanjega gradu bi bilo mogoče zagotoviti boljšo dostopnost in zaznavnost v prostoru, kar bi pripomoglo k njegovi večji prepoznavnosti.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - prepoved vseh posegov v zaščitene arhitekturne detajle in značilno plastovitost gradnje; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvorne tlorisne in konstrukcijske zasnove, lege in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje ter spremeniti oz. dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta, - varovanje arheoloških ostalin v zemljiščih in v prostoru kot vira človekove preteklosti in kot sredstva za arheološko, zgodovinsko in znanstveno proučevanje; - zemljišča se ohranjajo v obstoječem stanju, ohranja se vsebinski in prostorski kontekst najdišča; - na območju spomenika se z gozdom gospodari na tradicionalni način, prepovedana je gradnja novih gozdnih cest in vlak, prepovedano je izkopavanje panjev in skal, prepovedan je golosek,

	prepovedan je dostop z motornimi vozili, razen za potrebe tradicionalnega gospodarjenja; - na območju razvalin je prepovedano odkopavati, zasipavati ali drugače posegati v teren; - nepooblaščenim osebam je prepovedano uporabljati iskalce kovin in pobirati arheološke najdbe; - v zemljišča se posega le izjemoma in sicer v procesu znanstvenega proučevanja, v primeru saniranja in vzdrževanja ostalin ali v primeru druge javne koristi, če so izčrpane vse druge prostorske možnosti umestitve objektov javnega interesa, v takšnem primeru je potrebno zagotoviti predhodno arheološko raziskavo s pridobitvijo popolnega najdiščnega arhiva in njegovo obdelavo; - v primeru odkritja kvalitetno ohranjenih in za širši prostor kulturno izpovednih ostalin, je le-te potrebno prezentirati »in situ« in jih primerno vključiti v okolje ter v turistično promocijo kraja v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitiet.

EŠD	3016
Ime enote	Mislinja – Cerkev Sv. Lenarta
Lokacija	parc. št. 54/6 k. o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Cerkev na slikoviti lokaciji, stoji na vrhu klanca, na razpotju med dravskim in savskim porečjem. Prvič se omenja leta 1476 in je šentiljska podružnica. Kvalitetna baročna oprema iz druge polovice 18. stoletja s še ohranjeno gradnjo iz 17. stoletja (1652) in nekoliko mlajšim zvonikom, jo uvršča med pomembnejše baročne spomenike Mislinjske doline. V tlorisu sestoji iz zvonika, pravokotne ladje s prizidano severno kapelo s strešnim stolpičem in 3/8 zaključenim prezbiterijem. Na jugu je prizidana zakristija. Zvonik s čebulasto streho ima kamnito kritino (skrilj). Cerkev je brez talnega zidca. Fasade zvonika imajo naslikano pilastrsko členitev, nadstropja so ločena s horizontalnimi naslikanimi pasovi. Dekorativne naslikane obrobe poudarjajo vse zvonikove odprtine, vključno s polkrožnimi v pritličju, ki se odpirajo v zvonico. Stene zvonika na vrhu predirajo polkrožna okna. V pritličju zvonice vodi v ladjo kamnit zgodnjebaročni portal. Robovi ladje in prezbiterija so šivani, dekoracija je izvedena v barvi, prav tako obrobe okrog oken. Različna barva nakazuje zgodovinski potek oziroma njen gradbeni razvoj/več faznost gradnje Bogateje členjena je severna kapela, katere robove poudarjajo v ometu izvedeni toskanski pilastrski predirajo pa jo v spodnjem delu pravokotna, v zgornjem delu pa so slepa lunetna okna. Južno fasado členi vhodni kamniti portal, zaključen z lunetasto oblikovano okensko odprtino. V zakristijo, prizidano na jugu, vodi pravokoten kamniti portal. Prezbiterij osvetljujejo baročni lunetni okni ter osrednje, na sklepni stranici zazidano, nad katerim je okrogla odprtina. Originalne vratnice na vhodnem portalu so iz 18. stoletja. Ladjo pokriva banja s tremi pari sosvodnic. Kor, ki sloni na toskanskih stebrih z banjastim obokom s sosvodnicami, ima zidano ograjo. Nanj vodijo kamnite stopnice, urejene v jugozahodnem vogalu. V prezbiterij pridemo skozi potlačeno polkrožno oblikovan slavalok. Obteka ga profilirano ogredje, sloneč v zaključnem delu na štirih pilastrih. Pokriva ga banja s sedmimi sosvodnicami. Slavoločni obok severne kapele krasijo cvetlična štukatura. Členi jo profilirana greda, pokriva pa banjast obok s paroma sosvodnic. Zakristijo pokriva križni obok.

	V prezbitერიju je še ohranjen originalen kamnit tlak (pohorski marmor), kar velja tudi za stopnice pred oltarno menzo. Preostali del cerkve ima cementni tlak. Od opreme v cerkvi so veliki oltar sv. Lenarta, trije stranski in prižnica. Veliki oltar je po župnijski kroniki iz leta 1774, pripisan pa je Janezu Juriju Mersiju. Gre za razmeroma masivno rokokojsko delo. Sočasni so tabernakelj in svečniki. Mersiju je pripisan tudi oltar v kapeli, ki je poznobaročno-rokokojsko delo. Osrednje mesto na oltarju zavzema sočasna slika Matere Božje Dobrega sveta. Kvalitetno delo je slavoločni oltar sv. Florijana, prav tako pripisan Mersiju. Oltar z razgibanimi figurami lahko datiramo v sredino sedemdesetih let 18. stoletja. Levi slavoločni oltar je najverjetneje približno sočasen z desnim, a je bil močno predelan oziroma oskrunjen. Še originalni je ohranjeni kiparski delež in osrednja slika sv. Doroteje. Prižnica je povprečno poznobaročno delo. Orgle je leta 1906 izdelala orglarska delavnica družine Naraks (Franc). Kvalitetna arhitektura v skladu z zelo kakovostno opremo predstavlja izjemen dosežek umetniške ustvarjalnosti na tem območju.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim , ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje ter spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta; -pojavnost in oblikovanost zunanjščine (kot členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin delno kamnite kritine (škrlj), stavbno pohištvo z obstoječim okovjem, barve fasad z detajli; -prepoved vseh posegov brez soglasja pristojne službe v zaščitene arhitekturne detajle: kamniti arhitekturni členi (kot npr. kamniti portali, okna, obočne sheme v prezbitერიju, zakristiji, konzole i.t.d.), poslikava zunanjščine (dekorativna poslikava), oprema (baročni oltarji, prižnica, orgle i.t.d.), morebitne predhodno še ohranjene plasti ometov in poslikav v notranjščini, barvo ostenja z detajli ter originalni baročni tlak; -pri posegih za saniranje ali izboljšanje varovanih vrednot spomenika je možno posegati pod obstoječo hodno površino oziroma v zemeljske plasti z arheološkimi ostalinami ob zagotovitvi predhodne arheološke raziskave; - na spomenik in v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov in dostopnosti javnosti v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitet ter ne moti v njem odvijajoče dejavnosti.
Opis vplivnega območja spomenika	parc.št. 50, 52/1, 52/2, 54/5, 54/7, 54/8, 54/9, 1309 k.o. Šentilj pod Turjakom
Opis varstvenega režima za vplivno območje	Za spomenik velja varstveni režim za vplivno območje, ki določa: -ohranjanje prostorske integritete, pričevalnosti in dominantnosti spomenika,

	-ohranjanje tradicionalne rabe, prostorskih razmerij, značilnih vedut in pogledov, -prepoved posegov, ki imajo negativen vpliv na pojavnost in značaj spomenika v prostoru ali na njegovo materialno substanco, -preprečevanje sajenja neavtohtonih dreves in grmovnic in drugih ureditev, ki niso v skladu z značajem spomenika in prostora.

EŠD	3017
Ime enote	Šentilj pod Turjakom – Cerkev sv. Ahaca
Lokacija	parc.št. 162/20 k. o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Cerkev na slikoviti lokaciji, ki je kvaliteten, celostno še ohranjen primer poznogotske arhitekture, obdaja pokopališki zid. Prvič se omenja leta 1476 in je šentiljska podružnica. V tlorisu sestoji iz kvadratne ladje, velikega, malce ožjega in nekoliko višjega tristrano zaključenega prezbiterja, ki so mu na severni strani leta 1705 prizidali zakristijo. Streha s šeststranim strešnim stolpičem je v celoti pokrita s kamnito kritino (skrilj). Gradnja je v celoti kamnita. Zunanjščino južne fasade členita po velikosti različni kamniti, gotski okni z bogatim krogovičjem in dekorativno poslikavo v okenskih ostenjih ter freska z motivom sv. Krištofa. Prezbiterij členita visoki, s trilstom zaključeni kamniti gotski okni, osrednje okno na sklepni steni pa je zazidano. Severno fasado členi pravokotno okno z originalnim še ohranjenim kamnitim portalom in nadstreškom nad njim, zahodno pa kamniti še originalno ohranjen portal. Celotno fasado, z izjemo zahodne, krasi bogata dekorativna poslikava. Ladjo pokriva lesen kasetiran strop iz leta 1730, restavriran leta 1922. V kasetah so znotraj poslikanih cvetličnih polj naslikani Kristus in angeli z orodji mučeništva, ki pa so bili – glede na precejšnje razlike v kvaliteti, barvah in oblikah peruti – vsaj nekateri enkrat ali večkrat preslikani. Šilasto oblikovan slavalok vodi v prezbiterij, ki ga pokriva zvezdast obok. Žlebasto profilirana rebra slonijo na preprostih geometričnih konzolah in se sklepajo v dveh gladkih okroglih sklepnikih. Dekorativna floralna poslikava medrebrnih polj, ki jo dopolnjujejo operutničene glavice, je iz prve polovice 17.stoletja. Skozi zgodnjebaročni portal na severni strani pridemo v zakristijo, ki jo pokriva banjast obok z globokima sosvodnicama. V celotni cerkvi vidimo posvetilne križe, od katerih sta originalna le tista na zahodni steni pod korom. Kor, ki sloni na toskanskih stebrih, ima zidano ograjo, nanj vodijo kamnite stopnice, urejene v jugozahodnem vogalu. Originalen kamnit tlak je ohranjen samo v prezbiteriju, medtem ko so ga v ladji in zakristiji zamenjali z novim, kamnitim, pri čemer so nekoliko dvignili nivo ladje, zlasti pod korom. Od opreme so v cerkvi veliki oltar, ki je neogotsko delo s konca 19. stoletja in najverjetneje – vsaj kiparski delež – tirolske provenience ter stranska oltarja iz sredine 17. stoletja, ki sta bila pozneje neustrezno predelana – še zlasti levi. Na koru stojijo orgle s klasicističnim ohišjem in ornamentiko. Izhajajo iz Celjske orglarske delavnice Venčeslava Martla in so bile leta 1821 narejene za župnijsko cerkev sv. Ilija. Na južni steni ladje visi kvalitetna slika, ki je bila po pričevanju prinesena iz župnijske cerkve. Datiramo jo lahko v drugo polovico 18. stoletja. Gre za tip »Marija daje pas sv. Moniki in sv. Avguštinu«, vendar je motiv razbit oziroma modificiran, saj ju je nadomestil sv. Nikolaj Tolentinski, ob katerem vidimo za ta motiv značilne vice.

		Cerkev je ena ključnih v skupini tega tipa arhitekture v Mislinjski dolini in je toliko pomembnejša še zlasti zato, ker se je do danes ohranila v čisti obliki, brez motečih kasnejših prezidav.
Opis režima	varstvenega	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; izjemoma je - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje ter spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta; -pojavnost in oblikovanost zunanjsčine (kot členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kamnita kritina (škrlj), stavbno pohištvo z obstoječim okovjem, barva fasad z detajli; -prepoved vseh posegov brez soglasja pristojne službe v zaščitene arhitekturne detajle: kamniti arhitekturni členi (kot npr. kamniti portali, gotska okna, lesen, kasetiran in poslikan strop, obočne sheme v prezbiteriju, zakristiji, konzole i.t.d.), poslikavo zunanjsčine (dekorativna poslikava, slika sv. Krištofa na južni fasadi), opremo (baročni oltarji, orgle i.t.d.), morebitne predhodno še ohranjene plasti ometov in starejših poslikav v notranjščini ter originalen kamniti tlak; -pri posegih za saniranje ali izboljšanje varovanih vrednot spomenika je možno posegati pod obstoječo hodno površino oziroma v zemeljske plasti z arheološkimi ostalinami ob zagotovitvi predhodne arheološke raziskave; - na spomenik in v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov in dostopnosti javnosti v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitet ter ne moti v njem odvijajoče dejavnosti.
Opis območja	vplivnega	parc.št. 348, 165/7, 166, 167/1, 167/2, 168, južni del 210/2, k.o. Šentilj pod Turjakom
Opis režima	varstvenega za vplivno območje	Za spomenik velja varstveni režim za vplivno območje, ki določa: -ohranjanje prostorske integritete, pričevalnosti in dominantnosti spomenika, -ohranjanje tradicionalne rabe, prostorskih razmerij, značilnih vedut in pogledov, -prepoved posegov, ki imajo negativen vpliv na pojavnost in značaj spomenika v prostoru ali na njegovo materialno substanco, -preprečevanje sajenja neavtohtonih dreves in grmovnic in drugih ureditev, ki niso v skladu z značajem spomenika in prostora.

EŠD	3015
Ime enote	Šentilj pod Turjakom – Cerkev sv. Ilija

Lokacija	parc. št. 224/10 k.o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Cerkev, ki jo obdaja nizek zid, predstavlja s svojo dvignjeno lego prostorsko dominantno vasi. Sezidana je bila najverjetneje v tretji četrtini 13. stoletja, v arhivskih virih pa je prvič omenjena leta 1296. Od prvotne cerkve je ohranjen korni zvonik, prvotna ladja, ki je bila dolga približno 8 metrov, pa je vidna v temeljih pod cerkvenim tlakom. Pozneje je bila ladja podaljšana do sedanjih zahodnih slopov ladje. Leta 1808 so podrla staro ladjo, med letoma 1809 in 1815 je bila sezidana sedanja poznobaročna ladja s kapelama, ki je bila do 1818 v celoti dokončana. Načrt zanjo je leta 1800 narisal mariborski stavbni mojster Janez Fuchs, vendar je bil ta načrt nekoliko spremenjen. Med leti 1978 in 1982 je bila po načrtih arhitekta Kvaternika neustrezno obnovljena cerkvena notranjščina in povečan kor. Leta 2010 so cerkev na zahodni strani cerkvene ladje dozidali in nekoliko povišali. Avtor zadnje preнове je arhitekt Jože Marinko. Cerkev v tlorisu sestoji iz prezbiterja s kornim zvonikom na vzhodni strani in pravokotne ladje s prizidanimi v tlorisu pravokotnima kapelama in s prizidkoma na severni in južni strani. Zunanjščino cerkve členijo lizene in profiliran podstrešni venec, ki se nadaljuje tudi vzdolž dozidane in nekoliko povišane cerkvene ladje. Okna so preprosta, pravokotna. Zahodno fasado členi novodobni portal z nadstreškom in v sodobni maniri oblikovana »gotska bifora« nad njim. Južno fasado še ohranjenega prvotnega zvonika, ki je bil ob prenovi 1809–1818 uporabljen kot zakristija, členi v pritličju novodoben portal, ob katerega je vzdan del rimskega nagrobnika (CIL III 5105; posvečen Vibenu in njegovi družini; najden na območju ville rustice v Zgornjih Dovžah), pritličje vzhodne fasade pa gotsko okno, ob katerem je prav tako ohranjen del nagrobnika. Vse do vrha pa fasado zvonika členijo ozke pravokotne linice. Pokrit je s skriljem. Ladja je centralno zasnovan prostor, pokrit s češko kapo, ki sloni na notranjih slopih. Vsak slop je opremljen s parom stopnjevanih lizen, ki sta povezana s segmentom profiliranega venčnega zidca. Lizene nad zidci prehajajo v obočne oproge. Ladja se na obeh straneh odpira v široki elipsasti kapeli, na vzhodu pa v prezbiterij. Dozidan del notranjščine je preprost; ravni strop podpirajo tanjši slopi okroglega profila. Napis, ki govori o prezidavi cerkve, ki je bila zaključena leta 1815 in je bil postavljen na lokaciji nekdanje zahodne stene pevskega kora, je danes vzdan na zahodni steni novo dozidane ladje. Notranjščina zvonika je križnorebrasto obokana, rebra slonijo na geometričnih konzolah in se stikajo v okroglem sklepniku. Cerkvena oprema je skromna. Veliki oltar sv. Ilja je neobaročen, na njem pa stojijo ob stebrih starejši, zrelobaročni figuri sv. Jožefa in sv. Joahima ter zgodnjebaročna figuralna skupina Marijinega kronanja v atiki. Od ostale opreme oziroma oltarjev, ki so bili odstranjeni v sedemdesetih letih 20. stoletja, so se ohranili le posamezni kipi, ki so nameščeni na različna mesta v cerkvi. Na slopa ob prezbiteriju so pritrjeni figura Mojzesa in puttov (simbolizirajo Vero, Upanje in Ljubezen), ki so bili nekoč na prižnici, v severni kapeli pa so na steni baročni kipi Marije Kraljice ter sv. Jakoba in sv. Janeza Nepomuka. Slike Križevega pota, ki visijo v južni kapeli, so delo Janeza Mežana iz leta 1964. Poznobaročnih cerkva je na Štajerskem sicer veliko, cerkev v Št. Ilju pod Turjakom pa je poznega nastanka in po izvedbi sicer ne sodi med vrhunske spomenike, vendar pa je njena odlika nadpovprečno dobro dokumentiran potek gradnje, ugotovljene pa so tudi vse predhodne stavbne faze. Izredno pomembna je tudi lega cerkve v krajini s še ohranjeno kaplanijo iz leta 1804, v kateri naj bi baron Žiga Zois imel svojo bogato knjižnico. Pogled na cerkev je danes žal že precej načet z individualnimi gradnjami, predvsem v jugovzhodnem delu vasi.

Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim , ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; izjemoma je - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje ter spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta; -pojavnost in oblikovanost zunanjsčine (kot členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, stavbno pohištvo z obstoječim okovjem, barva fasad z detajli; -prepoved vseh posegov brez soglasja pristojne službe v zaščitene arhitekturne detajle: kamniti arhitekturni členi (kot npr. kamniti portali, gotska okna, obočna shema v prezbiteriju, kornem zvoniku, konzole i.t.d.), kamniti tlak v kornem zvoniku, opremo: baročni oltarji -posamezne skulpture, orgle i.t.d.) in morebitne predhodno še ohranjene plasti starejših ometov in poslikav v notranjščini kornega zvonika; -pri posegih za saniranje ali izboljšanje varovanih vrednot spomenika je možno posegati pod obstoječo hodno površino oziroma v zemeljske plasti z arheološkimi ostalinami ob zagotovitvi predhodne arheološke raziskave; - na spomenik in v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov in dostopnosti javnosti v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitete ter ne moti v njem odvijajoče dejavnosti.
Opis vplivnega območja spomenika	parc. št. *29/2, 224/1, 224/3, 224/5, 224/6, 224/7, 224/8, 224/9, 224/11, 224/12, 224/13, 263/1, zahodni del 263/3, 263/4, 263/5, 263/6, 263/7, 264/1, 265/2, 268/1, 268/2, 268/3, 268/4, 1302/1, 1336/2, 1825, 1826, k.o. Šentilj pod Turjakom
Opis varstvenega režima za vplivno območje	Za spomenik velja varstveni režim za vplivno območje, ki določa: -ohranjanje prostorske integritete, pričevalnosti in dominantnosti spomenika, -ohranjanje tradicionalne rabe, prostorskih razmerij, značilnih vedut in pogledov, -prepoved posegov, ki imajo negativen vpliv na pojavnost in značaj spomenika v prostoru ali na njegovo materialno substanco, -preprečevanje sajenja neavtohtonih dreves in grmovnic in drugih ureditev, ki niso v skladu z značajem spomenika in prostora.

EŠD	463
Ime enote	Velika Mislinja – Miklavževa hiša
Lokacija	parc. št. severni del 1767/1, južni del 1777, severni del 1779 k.o. Mislinja; Velika Mislinja 35
Utemeljitev razglasitve	V sklopu pohorske domačije, visoko nad dolino reke Mislinje, se je med novimi kmečkimi stavbami ohranila stara lesena hiša, datirana z letnico 1843. Ima poudarjeno cimprano pritličje ter izstopajoč kletni del kamnite gradnje. Zidani so tudi deli sten ob obeh krušnih pečeh in ob ognjišču

	nekdanje črne kuhinje. Hišo prekriva strma čopasta dvokapnica, krita s skodli. Do osrednjega vhoda v stavbo vodi zidano dvostransko stopnišče, ki ima ob obeh sestopih vhode v kleti. Hiša je tradicionalno tlorisno urejena, z osrednjima vežo in kuhinjo ter somerno razporeditvijo ostalih bivalnih prostorov. Ohranjeni so značilni, osrednji leseni stropni tramovi z dekoracijami ter izvirno zunanje in notranje vratno pohištvo. Okensko pohištvo pa je bilo ob obnovi konec 20. stoletja izdelano na novo, po vzoru originalov. Ob vzhodni čelni fasadi se je ohranila klasična lesena preša. Miklavževa hiša predstavlja značilen tip kmečkega doma iz prve polovice 19. stoletja, razširjen po vseh predelih Pohorja. Zgrajena je enovito, z upoštevanjem določil požarnih redov monarhije. Danes je verjetno edina, izvirno ohranjena in ustrezno vzdrževana kmečka hiša v lokalnem in širšem okolju, zato ima izjemno kulturnozgodovinsko vrednost.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa varovanje vseh zgodovinskih, kulturnih, etnoloških, krajinskih, arhitekturnih, likovnih in drugih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti: - tlorisna in višinska zasnova stavbe (gabariti), - gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova, - oblikovanost zunanjsčine (členitev fasad, oblika in naklon strešin, originalna kritina, leseni fasadni detajli), - funkcionalna zasnova notranjsčine in pripadajočega zunanjega prostora, - originalno stavbno pohištvo in notranja oprema, - likovni in dekorativni detajli notranjsčine in zunanjsčine - komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico, - pojavnost, vedute in nepozidano neposredno okolje - spodbujanje trajnostne uporabe spomenika, to je uporabe spomenika na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njegove kulturne lastnosti, - spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in druge pomene spomenika, - ohranjanje lastnosti in družbenega pomena spomenika ter njegove materialne substance, - ohranjanje »varovanih sestavin spomenika« - dovoljeni so posegi v spomenik, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njegove varovane vrednote, - dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev spomenika ob spoštovanju njegove posebne narave in družbenega pomena.

EŠD	3479
Ime enote	Završe – Cerkev sv. Ruperta
Lokacija	parc.št.*45 k .o. Šentvid nad Valdekom
Utemeljitev razglasitve	Cerkev stoji na slikoviti in nadvse dominantni lokaciji, na višini 818 metrov. Prva omemba cerkve, ki je šentviška podružnica, sega v leto 1496. Po župnijski kroniki so jo zaradi slabega stanja leta 1853 skoraj v celoti porušili ter zgradili sedanjo cerkev. Cerkveno ladjo so podaljšali proti zahodu ter dozidali zvonik. Ladjo so obokali leta 1863.

	V tlorisu sestoji iz fasadnega, rahlo izstopajočega zvonika, pravokotne ladje, nekoliko ožjega toda enako visokega 3/8 zaključenega prezbiterija, ki mu je na jugu prizidana nadstropna zakristija. Zahodno fasado zvonika členita dve okenski lini, vse stranice zgornjega nadstropja zvonika pa predirajo večje polkrožno sklenjene odprtine. Pokriva ga čebulasta kapa. Severno in južno fasado ladje ter sklepno steno prezbiterija členijo polkrožna okna. Enako okno predira tudi zakristijo; pod njim je nekoliko manjši polkrožno sklenjen portal. Kamnita kritina je bila ob zadnji prenovi v 21. stoletju nadomeščena s pločevinasto in opečno. Poli oboka ladje pokrivata češki kapi, prav tako prezbiterij, ki je od ladje ločen z velikim slavolokom. Stene ladje in prezbiterija niso posebej členjene. Na južni strani prezbiterija je oratorij, ki se v prezbiterij odpira s segmentno sklenjeno odprtino. V cerkvi je ohranjen prvotni kamniti tlak, v zakristiji opečni, pod cerkvenimi klopami pa so neprimerni betonski tlakovci. Zidana pevska empora (kor) na zahodu, členjena s polkrožnimi odprtinami, sloni v celoti na do vrha pozidanih slopih. Do nje vodijo lesene stopnice, locirane v jugozahodnem vogalu. Izdelovalec kvalitetnih in dobro ohranjenih orgel sicer ni znan, a jih po načinu izvedbe pripisujejo Naraksovi orglarski delavnici. Glavni, bolj neo kot postbaročni oltar s kipi sv. Ruperta, sv. Antona Puščavnika in sv. Martina, ter skupino Krsta v Jordanu v atiki, je iz sredine 19. stoletja, obnovljen je bil leta 1884. Za oltarjem je premakljiva slika na platnu s podobo sv. Janeza Nepomuka. Na hrbtni strani slike je napis: »W. Koller, Wien, Mariahilfersreasse33.« Stranski oltar Žalostne Matere božje je neorenesančen, iz leta 1884. Iz istega leta je tudi lesteneč. Prižnica, ki je nekakšen konglomerat neobaročnih in neogotskih elementov, je iz druge polovice 19. stoletja. V preteklosti je bila cerkvena zunanjščina neustrezno obnovljena (ometi, barva fasade), enako velja za obnovo opleska v notranjščini. Okolica cerkve, ki leži na izjemni in vedutno izpostavljeni legi v prostoru, sredi neokrnjene narave in je akcent v pokrajini, je zaradi neprimerne pozidanosti v neposredni okolici, zlasti novodobnega neprimerne in predimenzioniranega nadstreška in gospodarskega poslopja, močno degradirana. Zato predlagamo preoblikovanje le teh, oziroma postavitev na drugo, manj vidno lokacijo.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim , ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; izjemoma je - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvorne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj avtentično stanje ter spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta; -pojavnost in oblikovanost zunanjščine (kot členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, stavbno pohištvo z obstoječim okovjem, barva fasad z detajli; -prepoved vseh posegov brez soglasja pristojne službe v zaščitene arhitekturne detajle: kamniti arhitekturni členi (kot npr. kamniti portali,

	okna, obočne sheme v ladji, prezbiteriju, i.t.d.), poslikavo zunanjščine (dekorativna poslikava), oprema (oltarji, prižnica, križev pot, orgle i.t.d.), ter originalen kamniti tlak in morebitne predhodno še ohranjene plasti ometov in poslikav v notranjščini; -pojavnost in oblikovanost zunanjščine (kot členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, stavbno pohištvo z obstoječim okovjem, barve fasad z detajli; -pri posegih za saniranje ali izboljšanje varovanih vrednot spomenika je možno posegati pod obstoječo hodno površino oziroma v zemeljske plasti z arheološkimi ostalinami ob zagotovitvi predhodne arheološke raziskave; - na spomenik in v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščitenih elementov in dostopnosti javnosti v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitet ter ne moti v njem odvijajoče dejavnosti.
Opis vplivnega območja spomenika	parc. št. *148, 524/1, 524/2, 524/3, 524/4, 524/5, 524/6, 524/7, 524/8, 524/9, 525/1, 525/2, 527/1, 527/4, 527/5, 527/6, 574/2, 574/5, 574/6, 574/7, 574/8, 574/9, 574/10, 574/11, 575/1, 575/4, 575/5, 575/6, 575/7, 575/8, 575/9, 576/5, 576/6, 576/7, 576/7, 576/8, 576/9, 576/10, 899/1, 899/2, 929/1, 929/2, 929/3, 929/4 k.o. Šentvid nad Valdekom
Opis varstvenega režima za vplivno območje	Za spomenik varstveni režim za vplivno območje: -ohranjanje prostorske integritete, pričevalnosti in dominantnosti spomenika, -ohranjanje tradicionalne rabe, prostorskih razmerij, značilnih vedut in pogledov, -prepoved posegov, ki imajo negativen vpliv na pojavnost in značaj spomenika v prostoru ali na njegovo materialno substanco, -preprečevanje sajenja neavtohtonih dreves in grmovnic in drugih ureditev, ki niso v skladu z značajem spomenika in prostora.

EŠD	3478
Ime enote	Završe – Cerkev sv. Vida
Lokacija	parc.št. *112, *73, 495, 496, 497/3 k.o. Šentvid nad Valdekom
Utemeljitev razglasitve	Cerkev, ki je pravilno orientirana stoji na dominantni lokaciji, na višini 811 metrov. Obdaja jo pokopališki zid, v katerega je ob vhodu vzdana rimska nagrobna stela za Julijo Kalandino in njenega soproga (marmorni nagrobnik je ohranjen v celoti, v niši nad napisom sta doprsni upodobitvi pokojnikov, datiran je v čas med 175 – 185). Cerkev se prvič omenja leta 1320, pred letom 1592 je bila sedež vikariata, 1756 vikariatne župnije, leta 1770 pa je že bila samostojna župnija. Cerkev je v zasnovi gotska. K prvotno nižji in ravnostropni ladji, so v začetku 18. stoletja prizidali nekoliko višji kapeli. Leta 1857 so dvignili in obokali ladjo, preobokali pa prezbiterij in severno kapelo. Leta 1889 so za zgornjo etažo povišali zvonik. V tlorisu sestoji iz zvonika na zahodu, pravokotne ladje s 3/8 sklenjenima kapelama na severni in južni strani, nekoliko nižjega in ožjega 3/8 sklenjenega prezbiterija na vzhodu in pritlične zakristije na južni strani. Kritina na celotni cerkvi je kamnita. Zunanjščina cerkve je preprosta. Zahodno fasado zvonika členijo okenske line, zgornji del vseh štirih fasad pa predirajo polkrožna okna, nad katerimi so mehanske ure. Vogale zvonika poudarjajo preprosti naslikani vertikalni

	pasovi. Prav taki po horizontali ločujejo tudi nadstropja zvonika. Nad bogatim profiliranim podstrešnim vencem, ki obteka zvonik, se dviga čebulasta kapa. Na zahodni fasadi ladje sta na vsaki strani zvonika pod zatrepom okrogli lini. Južno fasado členi baročno oblikovana okenska odprtina in kapela, katere okno na zahodni fasadi je baročno lunetno, njena vzhodna fasada pa se stika z zakristijo. Vzdolžni steni prezbiterijske predirata večji segmentno zaključeni okni, v sklepni steni pa je verjetno še prvotno manjše šilasto sklenjeno okno, katerega ostenje je poševno. Na severni strani ladje je kapela s pravokotnimi okni, vrh katerih so manjša lunetna, na sklepni stranici kapele pa visi lesen križ s Korpusom. Baročno oblikovana odprtina na severni fasadi ladje je locirana ob naknadno dozidanem oporniku, ki se pojavlja tudi na južni strani ladje. Glavni portal in portal v južno kapelo sta preprosta. Steno ladje členijo trije pari pilastrov, ki nosijo oproge in kapasta oboka. Kapeli sta členjeni enako, le da južno pokriva prvotni banjasti obok s parom sosvodnic in tristranim zaključkom, severno pa obok v obliki češke kape. Prezbiterijski pokriva banjasti obok z dvema paroma sosvodnic in tristranim zaključkom. Dekorativno figuralno poslikavo ladje, prezbiterijske in kapel je leta 1940 izvedel slikar Vinko Vipotnik iz Žalca. Zidana pevska empore na zahodu sloni na dveh slopih in treh obokih v obliki čeških kap. Orgle, ki naj bi jih leta 1873 izdelala orglarski delavnica družine Naraks, je leta 2011 temeljito prenovil Simon Kolar. Na tleh so dekorativne cementne ploščice. V zvonici je kropilnik z letnico 1853. Cerkvena oprema je po večini novejšega datuma. Glavni oltar iz leta 1799 je bil popolnoma predelan leta 1850, ko je dobil nov tabernakelj, nato pa je bil oltar zamenjan s sedanjim historističnim, ki ga je leta 1901 postavil podobar Ivan Cesar. Kipi na oltarju (sv. Vid, sv. Tomaž, sv. Janez Evangelist, Marijino kronanje, angeli) so starejši, baročni in verjetno ostanek prvotnega velikega oltarja. V glavno oltarno mizo sta vzidana dva rimska nagrobnika (nagrobna plošča za Kotulija in njegovo ženo ter nagrobna plošča za Sekundina; oba sta datirana v drugo polovico 1. oz. v 2. stoletje). Stranska neoklasicistična oltarja v kapelah, ki sta pendanta in neogotski oltar Lurške Matere Božje, sta med letoma 1860 in 1861 izdelala brata Janez in Štefan Šubic, ki sta istega leta naredila še Križev pot. Leseno prižnico z reliefi evangelistov na prižnični ograji sta brata Šubic naredila leta 1859. Izjemno premišljeno izbrana lokacija, še vedno ohranjeno in nedotaknjeno naravno okolje z veliko lipo pred župniščem, ki je bilo v tej obliki zgrajeno po požaru leta 1765, postavlja ta spomenik med najpomembnejše v Mislinjski dolini. Glede na veliko število vzidanih rimskih nagrobnikov, o katerih nimamo zanesljivih izvornih najdiščnih podatkov, ima tudi širše območje velik arheološki potencial.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; izjemoma je - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvorne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. bolj

	avtentično stanje ter spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta; -pojavnost in oblikovanost zunanjsčine (kot členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin delno kamnite kritine (škrilj), stavbno pohištvo z obstoječim okovjem, barve fasad z detajli; -prepoved vseh posegov brez soglasja pristojne službe v zaščitene arhitekturne detajle: kamniti arhitekturni členi (kot npr. kamniti portali, okna, obočne sheme v prezbiteriju, kapelah, i.t.d.), poslikavo zunanjsčine (dekorativna poslikava), oprema (oltarji, prižnica, križev pot, orgle i.t.d.), morebitne predhodno še ohranjene plasti ometov in poslikav v notranjsčini, ter ohranjeno obstoječo poslikavo z vsemi detajli; - zaradi neustrezne lokacije in ogroženosti rimskega nagrobnika v pokopališkem zidu, njegove dobre ohranjenosti in redkosti, je ob prvi priliki potrebno spomenik ob sodelovanju konservatorske službe zavarovati in ga prenesti v lapidarij pristojnega muzeja. -pri posegih za saniranje ali izboljšanje varovanih vrednot spomenika je možno posegati pod obstoječo hodno površino oziroma v zemeljske plasti z arheološkimi ostalinami ob zagotovitvi predhodne arheološke raziskave; - na spomenik in v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo in nosilci reklam; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov in dostopnosti javnosti v meri, ki ne ogroža varovanje spomenika in njegovih spomeniških kvalitete ter ne moti v njem odvijajoče dejavnosti.
Opis vplivnega območja spomenika	parc. št. *138, *70/2, 477/2, 477/3, 477/4, 478, 479/1, 479/2, 479/3, 479/4, 479/5, 479/6, 479/7, 479/8, 479/11, 479/12, 480, 481/1, 481/2, 481/3, 481/4, 481/5, 482/1, 482/2, 483/2, 491/2, 491/3, 491/4, 491/5, 492, 493, 497/2, 497/4, 499/5, 499/10, 499/11, 499/17, 499/18, 501, 502, 503, 504, 505, 506/1, 506/2, 506/3, 506/4, 505/5, 506/6, 507/2, 507/3, 507/5, 507/6, 736/1, 736/2, 737, severovzhodni del 890, 900/6, jugozahodni del 902, k.o. Šentvid nad Valdekom
Opis varstvenega režima za vplivno območje	Za spomenik velja varstveni režim za vplivno območje, ki določa: -ohranjanje prostorske integritete, pričevalnosti in dominantnosti spomenika, -ohranjanje tradicionalne rabe, prostorskih razmerij, značilnih vedut in pogledov, -prepoved posegov, ki imajo negativen vpliv na pojavnost in značaj spomenika v prostoru ali na njegovo materialno substanco, -preprečevanje sajenja neavtohtonih dreves in grmovnic in drugih ureditev, ki niso v skladu z značajem spomenika in prostora.

c) Parki in vrtovi

EŠD	30696
Ime enote	Mislinja – Zois – Bonazzovi vrtovi
Lokacija	parc. št. 724/1, 724/2, 724/3, 724/4, 724/6, 724/7, 724/8, 724/11, 724/12, 724/13, 724/14, 724/15, 724/16, 724/17, 724/18, 724/19, 724/20, 724/21, 724/22, 724/23, 724/24, 724/25, 724/26, 728/4, 728/14, 728/23, 728/24 k.o. Mislinja.
Utemeljitev razglasitve	Razvoj Mislinje je v 18. in 19. stoletju močno povezan z železarstvom in oglarstvom sprva pod lastništvom družine Zois ter v prvi polovici 20. stoletja z gozdno predelovalno industrijo z lastništvom Arthurja Pergerja. Okrog 1770 je pod lastništvom rodbine Schrottenbach na sedanji severni strani parka zgrajen baročni dvorec, celotna posest pa je bila lepo urejena s parkom in vrtovi. Ohranjen je del parka z nekaj drevesnega fonda iz časa

	prvotne ureditve. Zaradi dotrajanosti je bila graščina, ki bila hkrati tudi upravno in stanovanjsko poslopje za lastnike in upravnike, leta 1972 porušena. Na robu parka sta se ohranili meščanski vili, ki sta ju leta 1890 dala sezidati takratna lastnika železarne Matija in Viljema Lohninger ter ju poimenovali z imeni svojih hčera vila Ana in vila Helena. Vrtovi danes v skoraj neokrnjeni obliki ohranjajo na Franciscejskem katastru iz 1824 narisane formalno oblikovane vrtove. Na križišču poti je še danes kot osrednji element ohranjen ostanek vodnjaka. Tako oblikovana in še danes ohranjena površina je velika redkost v tem koncu Slovenije. Vrtove so glede na pisane arhivske vire najverjetneje osnovali člani družine Zois, vendar jih lahko na osnovi kartografskega izrisa z gotovostjo pripišemo takratnemu lastniku Antonu Bonatczy pl. Bonazzi.
Opis varstvenega režima	Varstveni režim določa: - varovanje zasnove (oblike, strukture in velikosti); - varovanje grajenih sestavin vrtno zasnove (ograje, vodnjak); - varovanje vseh naravnih sestavin vrta (rastlin/dreves, reliefa); - pogledov na vrt iz širšega prostora (nepozidanost sosednjih parcel); - varovanje rastiščnih razmer, ki so potrebne za obstoj in rast rastlin; - obstoječim objektom v varovanem območju in njegovi neposredni bližini ni dopustno spreminjati velikosti in oblike brez soglasja pristojne službe; - gradnja infrastrukture in drugih novih objektov v območju vrta in njegovi neposredni bližini ni sprejemljiva.

d) Spominski objekti ali kraji

EŠD	7999
Ime enote	Dovže – Znamenje pri cerkvi sv. Urha
Lokacija	parc. št. 1399/4 k. o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Mogočno slopasto znamenje stoji ob cesti, severozahodno od cerkve sv. Urha. Zgornji, širši del, ki je od spodnjega ločen s profiliranim vencem, je na vseh štirih straneh členjen z globokimi, rahlo ločno sklenjenimi in z na novo poslikanimi nišami s podobami: Krištof, Božjepotna Mati Božja, sveti škof (Urh?). Pokrito je s piramidno skodlasto streho. Znamenje ob cerkvi, mimo katerega je nekoč vodila romarska pot, vedutno zaznamuje podobo pokrajine in je pomembno v dojemljanju časa in prostora 18. stoletja in kot tako tudi v materialni podobi odseva doživljanje življenja ter vsega kar je bilo povezano s tedanjo tradicijo in običaji.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekt; -podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti;

	-prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin (poslikave, ornamenti, kritina), ki so ovrednotene kot del spomenika; -prepoved vseh posegov v zaščiteno namembnost, tloris, gabarite znamenja, razen vzdrževalnih posegov; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in njegovih spomeniških kvalitete; - na spomenik je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam - zaradi varovanja pojavnosti spomenika je potrebno ohranjati njegovo neposredno bližino neporaščeno (redna košnja trave).

EŠD	4177
Ime enote	Kozjak – Grobnica borcev XIV. In XVII. divizije
Lokacija	parc. št. 106/2 k.o. Kozjak
Utemeljitev razglasitve	Granitna grobnica 13 borcev XIV. divizije in 24 borcev XVII. divizije s kamnito spominsko ploščo z napisom: " Tu je pokopanih 13 borcev XIV. Divizije NOV Jugoslavije. Prvi so padli v strašni zimi 1944 leta drugi v maju 1945. leta v zadnjih borbah za našo svobodo. Slava junakom, ki so pokazali kako se je treba boriti za domovino." V novejši zgodovini so tamkajšnjim domačijam in njihovim ljudem ostale v spominu številne borbe legendarne 14. divizije, ki so jo sestavljale Tomšičeva, Šercerjeva in Bračičeva brigada. 14. divizija je začela pot 6. januarja 1944. leta v Suhorju v Beli Krajini. Po dolgem in nevarnem pohodu čez Hrvaško je po mesecu dni prešla Sotlo in 6. februarja 1944 pri Sedlarjevem stopila na štajerska tla. Nemci so divizijo ves čas zasledovali in jo skušali uničiti. Pohod je v hudi zimi postajal vse težji. Tako je bilo tudi na Paškem Kozjaku. Strmine in vrh Paškega Kozjaka je divizija dosegla 17. februarja 1944. Srditi boji so terjali številne žrtve. Na številne dogodke ob koncu svetovne vojne je postavljeno 2.6. 1957 (obnovljen 2011) spominsko obeležje na mestu groba padlih partizanov, katerega zasnovo sta izdelala arh. Branko in Ivan Kocmut.
Opis varstvenega režima	- trajno varovanje in ohranitev kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin spomenika, ki so ovrednotene kot del spomenika; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov.

EŠD	25103
Ime enote	Kozjak – Podlesnikova kapelica
Lokacija	južni del parc. št. 1318 k. o. Kozjak
Utemeljitev razglasitve	Kapelica pravokotnega tlorisa z ohranjenimi gabariti, obliko strehe, kritino in profilirano členitvijo fasad s še ohranjenimi avtentičnimi podobarskimi

	poslikavami in kipom Marije Snežne v osrednji niši, stoji na izvorni lokaciji in je ohranjena v prvotni podobi. Je eno redkih tega tipa še ohranjenih znamenj v Mislinjski dolini. S svojo avtentično pojavnostjo dopolnjuje kulturnozgodovinsko podobo obravnavanega okolja v dojemaju časa in prostora na prelomu 19. in 20. stoletja in kot tako v materialni podobi odseva doživljanje življenja ter vsega kar je bilo povezano s tedanjo tradicijo in običaji.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - prepoved vseh posegov v zaščiteni namembnost, tloris, gabarite znamenja, razen vzdrževalnih posegov; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekt; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin (ometov, poslikav, kritine), ki so ovrednotene kot del spomenika; - omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščitnih elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in njegovih spomeniških kvalitet; - na spomenik je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam - zaradi varovanja pojavnosti spomenika je potrebno ohranjati njegovo neposredno bližino neporaščeno (redna košnja trave).

EŠD	8066
Ime enote	Mislinja – Spominska plošča na Čebularjevi domačiji
Lokacija	severna stran objekta *3/4 k.o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Hiša Zdravka Čebularja – Rada je bila leta 1941 pomembno zbirališče prvih aktivistov OF in organizatorjev odpora proti okupatorjem v mislinjski dolini. Pri Čebularjevih so se oglašali Dušan Kveder – Tomaž, Tone Žnidarič, Miloš Zidanšek in drugi. Pred valom aretacij so se številni aktivisti zatekli v Ljubljanska pokrajino, mnogi pa so bili ustreljeni v mariborskih zaporih. Zdravko Čebular se je s Kranjčevim bataljonom vrnil na Štajersko, kjer je deloval kot komisar v četi Pohorskega bataljona. Padel je 8. Januarja 1943 na Osankarici s soborci, ko mu še ni bilo 22 let. V spomin na odporniško delovanje v mislinjski dolini je na pročelni strani, delno predelane Čebularjeve hiše, vzidana spominska plošča z napisom: « Čebularjeva domačija javka KPS 1941 – Zdravko Čebular – Rado borec II. Grupe odredov politkomisar 3. Čete Pohorskega bataljona – padel na 8.1.1943 na Osankarici – Občani mislinjske doline 1973«. Spominsko ploščo so krajanje Mislinje postavili na avtentični kraj ter v spomin na zavedno družino in pomembne organizatorje narodnoosvobodilnega odpora.

Opis varstvenega režima	- ohranjanje avtentične lokacije - fizične pojavnosti spominske plošče - ohranitev vsebinskega in simbolnega pomena - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov

EŠD	8067
Ime enote	Paka del – Spomenik borcem XIV. divizije
Lokacija	severovzhodni del parc. št. 71 k.o. Paka II
Utemeljitev razglasitve	Spominsko znamenje predstavlja obeležje iz neobdelanega granitnega monulita v katerega so vpeti zvezda in tri litoželezne plošče., na katerih je napis." Po preboju štirih bataljonov XIV. divizije dne 18.2. 1944 je sovražnik po izdaji tu napadel borce II. Bataljona Šercerjeve in III. Bataljona Tomšičeve brigade" Na drugi plošči je naštetih dvanajst padlih borcev. Plošče so izdelali ravenski livarji leta 1980. Štirje nepopolni bataljoni XIV. divizije so se ustavili pri domačiji severno od kmetije Kuzman, kjer so bili izdani in jih je napadel sovražnik. V boju je padlo dvanajst partizanov. V spomin na dogodke je pri domačiji Požeg postavljeno spominsko obeležje.
Opis varstvenega režima	- trajno varovanje in ohranitev kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin spomenika, ki so ovrednotene kot del spomenika; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov.

EŠD	4180
Ime enote	Razborca – Spomenik in grobišče padlih partizanov
Lokacija	parc. št. 940/3 k.o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Visok granitni obelisk predstavlja spomenik in grobišče 12. neznanih partizanov XIV. divizije in XI. brigade Miloša Zidanška ter 10 padlih borcev in vojnih žrtev domačinov. Prebivalci Dovž in Razborce so zavzeto sodelovali z narodnoosvobodilnim gibanjem. V začetku decembra 1942 se je komandant 2. grupe odredov Franc Rozman- Stane med potjo na Pohorje ustavil tudi v Dovžah. Tukaj in v okolici Dovž so se večkrat spopadli s sovražnikovimi enotami. Dovžani in Razborčani so po vojni prekopal 12 neznanih partizanov. Na obelisku so tudi imena padlih partizanov in žrtev fašističnega nasilja iz Razborce in Dovž. Spomenik je na Jerloški seči v Razborci, od koder je lep razgled po Mislinjski dolini in predstavlja dominantno v prostoru.
Opis varstvenega režima	- trajno varovanje in ohranitev kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik;

	- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin spomenika, ki so ovrednotene kot del spomenika; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov.

EŠD	8011
Ime enote	Srednji Dolič – Rudlova kapelica
Lokacija	severozahodni del parc. št. 110/5 k.o. Srednji Dolič
Utemeljitev razglasitve	Baročna kapelica s strmo kamnito streho je pravokotnega tlorisa in stoji ob glavni cesti Mislinja-Vitanje. Stranski in zadnjo fasado krasijo poglobljena dekorativna polja, ki so bila v preteklosti domnevno poslikana. Polkrožno oblikovana odprtina vodi v notranjost, na katerega zadnji steni je pod odluščenim ometom zaslediti starejše poslikave. Obteka jo »klobasasto« oblikovan venec. Tipično koroško znamenje dopolnjuje kulturnozgodovinsko podobo obravnavanega okolja v dojetanju časa in prostora in kot tako v materialni podobi odseva doživljanje življenja ter vsega kar je bilo povezano s tedanjo tradicijo in običaji.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekt; -podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; -prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin (ometov, poslikav, kritine), ki so ovrednotene kot del spomenika; -prepoved vseh posegov v zaščiteni namembnost, tloris, gabarite znamenja, razen vzdrževalnih posegov; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in njegovih spomeniških kvalitet; - na spomenik je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam - zaradi varovanja pojavnosti spomenika je potrebno ohranjati njegovo neposredno bližino neporaščeno (redna košnja trave).

EŠD	8071
Ime enote	Srednji Dolič – Spomenik preboja XIV. divizije
Lokacija	parc. št. 249/4 k.o. Srednji Dolič

Utemeljitev razglasitve	Na vzpetini, do katerega vodijo stopnice, ob cesti med Srednjim in Spodnjim Doličem stoji nepravilno oblikovan granitni kamen na katerem je napisano posvetilo o partizanskemu preboju pri Srednjem Doliču. Poveljstvo XIV. divizije se je odločilo, da se bodo brigade 18. februarja 1944 prebile na Pohorje pri Srednjem Doliču. V hudem spopadu so se čez cesto prebili 2. in 3. bataljon Šerčerjeve, 3. bataljon Tomšičeve in 1. bataljon Bračičeve brigade. »Po prestanih vojnih grozotah in trpljenju so se pognali naprej proti Pohorju, misleč, da jim bo glavnina divizije sledila. Nenadoma so se znašli ločeni od matice, ki je ostala v nevarnem kotlu...« Rešitev za glavnino divizije je bila, da se vrne na Paški Kozjak. V izredno težkih zimskih razmerah, ob številnih ranjencih, ki so jih prenašali, in neprestanih bojih se je glavnini divizije posrečilo prebiti se v dolino Pake, prečkati železnico, reko Pako in cesto Velenje-Slovenj Gradec ter nadaljevati pohod proti Graški gori. Granitni kamen pri Slaperniku v Spodnjem Doliču nas spominja na te zgodovinske dogodke. Spomenik so odkrili 1. maja 1955.
Opis varstvenega režima	- trajno varovanje in ohranitev kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin spomenika, ki so ovrednotene kot del spomenika; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvorne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov.

EŠD	4183
Ime enote	Šentilj pod Turjakom – Grobnica partizanov in žrtev nacizma
Lokacija	osrednji del parc. št. 293/2 k.o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Na pokopališču v Šentilju stoji spomenik iz visokega granitnega stebra na katerem je napis:« Grob 30 partizanov in žrtev fašizma, padlih v okolici. Mislinja 1943-1945. Padli ste časno, občudujemo vas in slavimo; zmagali ste pa naj jočemo? Z vami na čelu se dalje borimo!« Spomenik obeležuje grobnico 30 partizanov in žrtev nacizma, padlih v letih 1943 - 1945 v okolici Mislinje. Padle borce z okoliških hribov so pokopali v skupen grob, ki ga obeležuje spomenik. Preprosto obeležje predstavlja spomin na tragične dogodke v vojnih časih in je močno zaznamovano med lokalnim prebivalstvom ter izraža pietetno in simbolno vrednost.
Opis varstvenega režima	- trajno varovanje in ohranitev kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin spomenika, ki so ovrednotene kot del spomenika; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvorne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov.

EŠD	8005
Ime enote	Velika Mislinja – Sedovnikovo znamenje
Lokacija	osrednji del parc. št. 1892/1, severni del parc. št. 1892/2 k.o Mislinja
Utemeljitev razglasitve	Kamnito baročno slopno znamenje stoji na travniku, severno od domačije Sedovnik. Je kvadratnega tlorisa, z nekoliko širše oblikovano bazo in ožjim nastavkom, ki ga členijo razmeroma globoke, podkvasto oblikovane v preteklosti domnevno poslikane niše. Znamenje je bilo žal neustrezno obnovljeno. Z majhnimi, a ustreznimi posegi bi mu povrnili njegov ugled in vlogo v prostoru. Gre za tipično koroško znamenje, ki dopolnjuje kulturnozgodovinsko podobo obravnavanega okolja v dojetju časa in prostora in kot tako v materialni podobi odseva doživljanje življenja ter vsega kar je bilo povezano s tedanjo tradicijo in običaji.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekt; -podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; -prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin, ki so ovrednotene kot del spomenika; -prepoved vseh posegov v zaščiteno namembnost, tloris, gabarite znamenja, razen vzdrževalnih posegov; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in njegovih spomeniških kvalitet; - na spomenik je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam - zaradi varovanja pojavnosti spomenika je potrebno ohranjati njegovo neposredno bližino neporaščeno (redna košnja trave).

EŠD	4187
Ime enote	Završe – Grobnica padlih borcev
Lokacija	vzhodni del parc. št. 496 k.o. Šentilj pod Valdekom
Utemeljitev razglasitve	Na pokopališču ob župnijski cerkvi Sv. Vida je spominsko obeležje in grobnica posvečena padlim partizanom I. Pohorskega bataljona, XIV. divizije in padlim domačinom med II. svetovno vojno. Preprost spomenik je postavljen na dvignjen iz kamna zidan podstavek. V spomenik je simbolno stiliziran prevotlen Triglav, ob njem je napis: «Petim partizanom I. Pohorskega bataljona, padlim 17.1.1943 leta 23 borcem XIV

	divizije nov in padlim partizanom domačinom«. Pod napisom je naštetih pet imen padlih. Gornja Mislinjska dolina je bila ena najmočnejših žarišč narodnoosvobodilnega boja, tod so se pomikale številne vojaške formacije in prišlo je do številnih bojov in žrtev. Preprosto spominsko znamenje in grobnica je pomnik teh dogodkov.
Opis varstvenega režima	- trajno varovanje in ohranitev kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin spomenika, ki so ovrednotene kot del spomenika; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov.

EŠD	8024
Ime enote	Završe - Pristovnikovo znamenje
Lokacija	parc.št. 377/1 k. o. Šentvid nad Valdekom
Utemeljitev razglasitve	Baročno slopasto znamenje je eno izmed redkih, tega tipa še ohranjenih znamenj v Mislinjski dolini. Stoji ob cesti Gornji Dolič-Završe, severno nad domačijo Pristovnik. Je kvadratnega tlorisa, stranice členijo polkrožne, v spodnjem delu nekoliko večje niše, ki so bile v preteklosti domnevno poslikane. Pokriva ga strma streha, krita z za Koroško tako značilno leseno skodlasto kritino. Tipično koroško znamenje dopolnjuje kulturnozgodovinsko podobo obravnavanega okolja v dojetanju časa in prostora in kot tako v materialni podobi odseva doživljanje življenja ter vsega kar je bilo povezano s tedanjo tradicijo in običaji.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa: - varovanje kulturnih, arhitekturnih, umetniških in ambientalnih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - da morajo biti vsi posegi v spomenik in vsaka raba podrejeni ohranjanju in varovanju spomeniških lastnosti; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture po načelu ohranjanja izvirne tlorisne in konstrukcijske zasnove, gabaritov, lege, in materialov; izjemoma je na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav in ob soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno spremeniti oziroma dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekt; -podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; -prepoved predelav vseh likovnih in stavbnih prvin (ometov, poslikav, kritine), ki so ovrednotene kot del spomenika; -prepoved vseh posegov v zaščiteno namembnost, tloris, gabarite znamenja, razen vzdrževalnih posegov; -omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in njegovih spomeniških kvalitiet;

	- na spomenik je prepovedano postavljati nosilce infrastrukture in reklam - zaradi varovanja pojavnosti spomenika je potrebno ohranjati njegovo neposredno bližino neporaščeno (redna košnja trave).

EŠD	8075
Ime enote	Završe – Spomenik padlim borcem I. pohorskega bataljona
Lokacija	parc. št. 498/2 k.o. Šentvid nad Valdekom
Utemeljitev razglasitve	Spominsko obeležje predstavlja, na privzidnjeni ploščadi, kamnit obelisk, posvečen padlim partizanom Pohorskega bataljona 17. 1. 1943, ki so prenočili v nekdanjem župnijskem gospodarskem poslopju. Patulja Pohorskega bataljona se je po 8. januarju 1943 zadrževala na mislinjskem območju. 16. januarja je krenila iz Zgornjega Doliča na Završe, kjer je na župnijskem seniku prenočila. Toda bila je izdana. Ko so Nemci začeli streljati, se je skupina odločila prebiti se v gozd, vendar neuspešno. Župnijski hlev je sovražnik požgal, župnika Maksa Ledineka pa so odpeljali v koncentracijsko taborišče. Štiri padle partizane so Nemci postavili na ogled v Slovenj Gradcu na kraju, kjer je danes grobnica herojev in so tam tudi pokopani, preostale pa so domačini pokopali na vaškem pokopališču. Na spomeniku je napis: » Trudni počivajoči izdani so tu padli zadnji partizani slavnega pohorskega bataljona 17.01.1943.« (spodaj je naštetih sedem imen padlih). Spominsko obeležje so postavili leta 1968. Spomenik je postavljen na mesto nekdanjega župnijskega hleva in je priča o tragičnih dogodkih med II. svetovno vojno.
Opis varstvenega režima	- trajno varovanje in ohranitev kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin spomenika, ki so ovrednotene kot del spomenika; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvorne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov.

EŠD	8062
Ime enote	Završe – Spomenik nadvojvodi Janezu
Lokacija	parc. št. 1/3 k.o. Kozjak
Utemeljitev razglasitve	Kamnito spominsko znamenje piramidaste oblike s ploščo in reliefom nadvojvode Janeza. Nadvojvoda Janez je leta 1829 dal zgraditi cesto skozi sotesko, danes imenovano Huda luknja. Tu se je srečal z velikim vhodom v kraško podzemlje. Nadvojvoda Janez, brat avstrijskega cesarja, se je zelo zavzemal za dobrobit Štajercev. Na izobraževalnem, kulturnem in gospodarskem področju je na Štajerskem pustil močan pečat ustvarjanja, ki se je ohranil do današnjih dni. V bližnjo skalo je vzdana novejša umetelna plošča na kateri je napis: »Nadvojvoda Ivan je pripomogel k ustanovitvi Kmetijskih in rokodelskih novic. Uvedel v naše kraje današnje vrste vinske trte in dal zgraditi tole cesto«. Slovenjgraška Kmetijska družba je nadvojvodi Janezu, ki je bil pobudnik za graditev ceste skozi sotesko Hude Luknje, postavila leta 1830 v votlini nasproti izliva Ponikve v Pako spomenik iz črnega marmorja. Zaradi

	izjemno težkega terena je to predstavljalo velik gradbeni dosežek. Pred izgradnjo ceste je promet tekel preko Graške gore. Obeležje predstavlja enega redkih ohranjenih spomenikov moža, ki je na naših tleh pustil neizbrisen pečat.
Opis varstvenega režima	- trajno varovanje in ohranitev kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin spomenika, ki so ovrednotene kot del spomenika; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvorne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov.

e) Drugi objekti in naprave

EŠD	4544
Ime enote	Gornji Dolič – Železniški most
Lokacija	parc. št. 756/16 k.o. Gornji Dolič
Utemeljitev razglasitve	Na trasi opuščene železniške proge se je med Mislinjo in Gornjim Doličem ohranil iz kamna grajen most – viadukt s štirimi loki. Na vrhu ima na vsaki strani ohranjeno železno ograjo Železniški viadukt so zgradili v času gradnje železniške proge Celje – Wolfsberg, po kateri je stekel promet leta 1899. Viadukt je bil med drugo svetovno vojno poškodovan s strani partizanov, ki so ga deloma razstrelili in s tem onemogočili Nemcem uporabo železniške proge med Velenjem in Dravogradom. Po vojni je bil viadukt obnovljen in spet predan v uporabo železniškemu prometu do 1.7.1968, ko je ukinjen potniški promet, leto kasneje pa je z ukinitvijo tovornega prometa zaustavljen železniški promet med Velenjem in Dravogradom. Viadukt je od takrat dalje sameval in so ga za svoje transportne poti uporabljali domačini, sedaj pa vedno pogosteje kolesarji, ki se s tem deloma izognejo cesti. Most predstavlja pomembno materialno dediščino in tehniški dosežek izgradnje železniške proge med Velenjem in Dravogradom. Kljub temu, da je skoraj pol stoletja stal brez funkcije, pa danes z izgradnjo kolesarske poti po nekdanji trasi železniške proge (Štrekna) zraven številnih predorov predstavlja pomemben element kulturne dediščine in sledi železniške proge skozi Mislinjsko dolino.
Opis varstvenega režima	Za druge objekte in naprave velja varstveni režim, ki predpisuje ohranjanje njihovih varovanih vrednot, kot so: - avtentičnost lokacije - fizična pojavnost infrastrukturnega objekta - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico Izjemoma je ob predhodnem soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav spremeniti dele posameznih objektov v kvalitetnejše oz. avtentičnejše stanje, izvajati znanstvenoraziskovalna dela, spremeniti oz. dopolniti namembnost objekta, če ni možno zagotoviti prvotne funkcije in če s tem

	nista bistveno prizadeti materialna substanca in pričevalnost objekta, posegati v okolico objekta zaradi njegove boljše predstavitve.

EŠD	8032
Ime enote	Mala Mislinja – Tisnikarjev mlin
Lokacija	parc. št. *28, osrednji del 257 k.o. Mislinja
Utemeljitev razglasitve	Mali kmečki mlin na vodni pogon stoji na samem, ob strugi potoka Jamovica. Pripada bližnji Tisnikarjevi kmetiji. Stavba kvadratnega tlorisa ima leseno kladno konstrukcijo, slonečo na enostavnih kamnitih temeljih. Strma dvokapna streha je prekrita z deskami. Medtem ko so zunanje vodne napeljave in leseno pogonsko kolo propadli, se je nekoliko bolje ohranila notranjščina mlina, s tradicionalnimi napravami in mehanizmom na kamne. Mlin v svoji preprosti pojavnosti spada med starejše tovrstne stavbe, o čemer priča tudi najdena letnica 1868 na steni »pajtla«. Kljub nepopolni celoti je mlin pomemben preostanek materialne kulture, ki z detajli notranjščine izpričuje način dela v kmečkem mlinu in dopolnjuje podobo preteklega življenja na kmetih.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa varovanje vseh zgodovinskih, kulturnih, etnoloških, krajinskih, arhitekturnih, likovnih in drugih vrednot v celoti, njihovi izviranosti in neokrnjenosti: - tlorisna in višinska zasnova (gabariti), - gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova, - oblikovanost zunanjščine (oblika in naklon strešin, originalna lesena kritina), - funkcionalna zasnova notranjščine in pripadajočega zunanjega prostora, - originalno stavbno pohištvo in notranja oprema, - likovni in dekorativni detajli notranjščine in zunanjščine, kovaški detajli, - komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico, - pojavnost, vedute in nepozidano okolje - spodbujanje trajnostne uporabe spomenika, to je uporabe spomenika na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njegove kulturne lastnosti, - spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in druge pomene spomenika, - ohranjanje lastnosti in družbenega pomena spomenika ter njegove materialne substance, - ohranjanje »varovanih sestavin spomenika«, - dovoljeni so posegi v spomenik, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njegove varovane vrednote, ter posegi za povrnitev pomembnih spomeniških lastnosti (rekonstrukcija vodnih napeljav), dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev spomenika ob spoštovanju njegove posebne narave in družbenega pomena.

EŠD	5023
Ime enote	Mislinja – Kovačija Šentlenart 17
Lokacija	parc. št. * 222 k.o. Šentilj pod Turjakom

Utemeljitev razglasitve	Tik ob glavni cesti, ki povezuje Mislinjo in Slovenj Gradec, se je ohranila stara kovačija, po domače tudi Robnikova kovačija. V preprostem pritličnem objektu, v štiriosni zidani hiši, z dvokapno streho postavljeno vzporedno na lokalno cesto, katere del je razdeljen na stanovanjski in obrtni, se je ohranila tudi kovaška delavnica s kovaškim orodjem, mehomo in ognjiščem. Orodja so včasih uporabljali predvsem za podkovanje konj ter izdelavo in popravilo kmetijskega orodja. Tradicija kovaške dejavnosti v Robnikovi kovačiji je stara več kot sto let. Imela je izrazit furmanski značaj, saj je zaradi svoje obcestne lege izdelovala konjske podkve ter popravljala vozove različnih vrst. Kljub tem, da kovačija že dolgo ne obratuje, so se ohranila vsa orodja in naprave, ki so značilne za nekdanje obrtne kovačije. Kovačija predstavlja eno redkih tovrstnih objektov, nekoč močno zastopane kovaške dejavnosti v kraju. Z ohranitvijo in obnovo stavbe bi lahko Robnikovo kovačijo vključili v turistično ponudbo kraja.
Opis varstvenega režima	- tlorisna in višinska zasnova (gabariti), - gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova, - oblikovanost zunanjsčine - funkcionalna zasnova notranjsčine - sestavine in pritikline s poudarkom na kovaškem orodju in napravah, - stavbno pohištvo in notranja oprema, - komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico, - pojavnost in vedute - celovitost dediščine v prostoru, Pristojna organizacija za varovanje premične kulturne dediščine naj evidentira in ovrednoti vso ohranjeno kovaško orodje in naprave.

EŠD	8076
Ime enote	Mislinja – Kovačija Gozdarska 166
Lokacija	parc. št. *255 k.o. Mislinja
Utemeljitev razglasitve	Ob potoku Mislinja se je ohranila kovačija, po domače Robnikova kovačija. Po »račah« je speljana voda do dveh mlinskih koles, ki poganjata brus in repač. V notranjosti objekta je ohranjeno kovaško orodje, ki so jih uporabljali za podkovanje konj, izdelavo sekir, cepinov, verig in obročev. Kovačija, ki je stara več kot dvesto let, je imela pomembno vlogo v času grofa Tkuma in kasnejšega veleposestnika Pergerja. Tudi po vojni v petdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je doživela zadnjo večjo prenavo, so domačini uporabljali kovačijo za popravila orodij in vozil, ki so jih uporabljali v gozdarstvu. Na področju Mislinje je bilo zelo veliko kovačij, to pa zato, ker je bilo veliko vodnih virov za pogon kladiv. Služile so izdelavi orodja za kmetijstvo in gozdarstvo, pa tudi železo je bilo tukaj iz bližnje železarne. Robnikova kovačija je še v celoti ohranjena in ima zelo veliko orodja, pa tudi vodno kladivo. Včasih so izdelovali kmečka in gozdarska orodja, kovali so vozove ter podkovali vole in konje. Kovačija predstavlja enega redkih tovrstnih objektov, katere osnovna funkcija je bila izdelovanje in popravilo gozdarskega orodja in zaradi bližine ozkotirne gozdarske železnice skozi Mislinjski jarek tudi manjša železniška popravila.
Opis varstvenega režima	Za kovačijo velja varstveni režim, ki predpisuje ohranjanje varovanih vrednot, kot so: - tlorisna in višinska zasnova (gabariti),

	- gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova, - oblikovanost zunanjščine (členitev objektov in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, barve fasad, fasadni detajli), - funkcionalna zasnova notranjščine in pripadajočega zunanjega prostora, - sestavine in pritikline s poudarkom na kovaškem orodju in napravah, - stavbno pohištvo in notranja oprema, - komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico, - pojavnost in vedute - celovitost dediščine v prostoru, Pristojna organizacija za varovanje premične kulturne dediščine naj evidentira in ovrednoti vso ohranjeno kovaško orodje in naprave.

EŠD	8043
Ime enote	Razborca – Nogarjev kozolec
Lokacija	južni del parc. št. 906 k.o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	V sklopu samotne kmečke domačije stoji triokenski dvojni kozolec, lesene tesane konstrukcije, pokrit z enakomerno skodlasto dvokapnico, z delnimi čopi. Kozolec je preprosto oblikovan, brez poudarjenih dekorativnih elementov. Osrednji del nadstropja objema redko razporejena tramovna mreža, zunanjščino podolžnih fasad zapirajo tesane late. Konstrukcijo stavbe spajajo leseni »cveki«. Preproste stavbne oblike in metode obdelave lesa kažejo, da je bil toplar verjetno postavili že sredi 19. stoletja, zato spada med pomembne spomenike ljudskega stavbarstva v lokalnem okolju.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa varovanje vseh zgodovinskih, kulturnih, etnoloških, krajinskih, arhitekturnih, likovnih in drugih vrednot v celoti, njihovi izvornosti in neokrnjenosti: - tlorisna in višinska zasnova (gabariti), - gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova, - oblikovanost zunanjščine (oblika in naklon strešin, originalna lesena kritina), - funkcionalna zasnova kozolca in pripadajočega zunanjega prostora, - komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico, - pojavnost, vedute in nepozidano neposredno okolje - spodbujanje trajnostne uporabe spomenika, to je uporabe spomenika na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njegove kulturne lastnosti, - spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in druge pomene spomenika, - ohranjanje lastnosti in družbenega pomena spomenika ter njegove materialne substance, - ohranjanje »varovanih sestavin spomenika« - dovoljeni so posegi v spomenik, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njegove varovane vrednote, - dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev spomenika ob

	spoštovanju njegove posebne narave in družbenega pomena.

EŠD	8044
Ime enote	Razborca – Nogarjev mlin
Lokacija	osrednji del parc.št 893 k.o. Šentilj pod Turjakom
Utemeljitev razglasitve	Edini ohranjeni kmečki mlin ob potoku Dovžanka pripada Nogarjevi kmetiji. Predniki naj bi ga postavili v začetku 20. stoletja, verjetno na mestu starejšega mlina, ki ga najdemo vrisanega že v Franciscejskem katastru (1825). Manjša cimprana stavba kvadratnega tlorisa stoji na preprostih kamnitih temeljih. Strma dvokapna streha mlina je prekrita s škodli. Od zunanjih vodnih napeljav je danes ohranjeno le leseno mlinsko kolo, notranje naprave in mehanizem na kamne pa so ohranjeni v celoti. Manjši kmečki mlini na vodni pogon so v moderni dobi skoraj povsem izginili s podeželja. Nogarjev mlin zato predstavlja edinstven pomnik kmečkega življenja pretekle in polpretekle zgodovine.
Opis varstvenega režima	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa varovanje vseh zgodovinskih, kulturnih, etnoloških, krajinskih, arhitekturnih, likovnih in drugih vrednot v celoti, njihovi izvirnosti in neokrnjenosti: - tlorisna in višinska zasnova (gabariti), - gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova, - oblikovanost zunanjsčine (oblika in naklon strešin, originalna lesena kritina), - funkcionalna zasnova notranjsčine in pripadajočega zunanjega prostora, - originalno stavbno pohištvo in notranja oprema, - likovni in dekorativni detajli notranjsčine in zunanjsčine, kovaški detajli, - komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico, - pojavnost, vedute in nepozidano okolje - spodbujanje trajnostne uporabe spomenika, to je uporabe spomenika na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njegove kulturne lastnosti, - spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in druge pomene spomenika, - ohranjanje lastnosti in družbenega pomena spomenika ter njegove materialne substance, - ohranjanje »varovanih sestavin spomenika«, - dovoljeni so posegi v spomenik, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njegove varovane vrednote, ter posegi za povrnitev pomembnih spomeniških lastnosti (rekonstrukcija vodnih napeljav) dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev spomenika ob spoštovanju njegove posebne narave in družbenega pomena.

6. člen

(kulturno varstveni pogoji in kulturno varstveno soglasje)

Za vsako spremembo funkcije spomenika ali njegovega dela in za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče in vplivno območje, so potrebni kulturno varstveni pogoji in na njihovi podlagi kulturno varstveno soglasje pristojnega Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

7. člen

(pravice in obveznosti povezane z dediščino)

Podrobnejše pogoje za raziskovanje, način vzdrževanja, pogoje za posege, fizično varovanje, pravni promet, način upravljanja in rabe spomenika, dostopnost spomenika za javnost in časovne okvirne dostopnosti ter posamezne druge ukrepe določa zakon. Varstveni režim lahko omejuje lastninsko pravico na spomeniku le v obsegu, ki je nujen za izvajanje varstva spomenika.

8. člen

(kartografski prikaz)

Meje območij kulturnih spomenikov in njihovih vplivnih območij so vrisane na digitalnem katastrskem načrtu v merilu 1:1000 in 1:2880, prav tako pa prikazane v preglednem katastrskem načrtu v merilu 1:5000. Izvirnika načrtov, ki sta sestavni del tega odloka, hranita Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Maribor in Občina Mislinja.

9. člen

(zemljiškoknjžno urejanje)

(1) Na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine pristojno sodišče po uradni dolžnosti v zemljiški knjigi zaznamuje status kulturnega spomenika na parcelah, navedenih v 5. členu tega odloka.

(2) Občina ima predkupno pravico na kulturnih spomenikih lokalnega pomena in na nepremičninah v vplivnem območju kulturnega spomenika.

10. člen

(označevanje kulturnih spomenikov lokalnega pomena)

Kulturni spomeniki lokalnega pomena na območju Občine Mislinja se označijo skladno s Pravilnikom o označevanju nepremičnih kulturnih spomenikov, razen arheoloških spomenikov.

11. člen

(nadzor)

Nadzor nad izvajanjem tega odloka in na njegovi podlagi izdanih predpisov ali drugih aktov, ki se nanašajo na varstvo, izvaja inšpektor, pristojen za dediščino.

11. člen

(prekrški)

Za vse kršitve tega odloka se uporabljajo določbe vsakokrat veljavnega Zakona o varstvu kulturne dediščine.

III. KONČNI DOLOČBI

12. člen

(prenehanje veljavnosti obstoječega predpisa)

Z dnem uveljavitve tega Odloka preneha veljati Odlok o razglasitvi nepremičnin kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Slovenj Gradec (Uradni list RS, št. 9/1994, 38/2009) v delu, ki se nanaša na območje Občine Mislinja

13. člen

(veljavnost odloka)

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v uradnem glasilu slovenskih občin.

Št.: 621-1/2021

Datum:

Župan Občine Mislinja
Bojan Borovnik, mag. posl. ved